

СТЕНОГРАМА

засідання Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України
з питань розслідування можливих порушень законодавства України
у сфері оборони, антикорупційного законодавства України
та дотримання прав і свобод людини під час дії воєнного стану

24 березня 2026 року

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так, шановні колеги, будемо розпочинати продовження нашого засідання. Зараз до нас приєднані колеги і в онлайні, і в офлайні. Але враховуючи, що вже є наші запрошені, ті, хто прибули, і ті, хто підтверджені, то будемо починати.

І так ми продовжуємо засідання тимчасової слідчої комісії, розпочате 26 лютого. Сьогодні на засідання були запрошені Маркін Сергій Олексійович – начальник Харківського обласного ТЦК та СП. Дякую. Пан Маркін присутній.

Заходило Євген Миронович – перший заступник Керівника Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Східного регіону. Він онлайн, він є, так що теж присутній.

Мустафа Найєм присутній. Вітаємо, пан Мустафа.

І далі ті, хто були запрошені, але не присутні. Тимофій Сергійович Милованов, Філіп Євгенович Пронін, Василь Васильович Малюк, Павло Іванович Ковтонюк – це тимчасово виконуючий обов'язки голови правління НАЕК "Енергоатом". Петро Борисович Котін – колишній виконуючий обов'язки голови правління НАЕК "Енергоатом". І Коломойський Ігор Валерійович, думаю, не треба представляти.

Значить, з невідомих для нас причин частина з них не прийшла, частина не прийшла, надіславши нам повідомлення. Наприклад, Енергоатом послався на те, що вчора в них було засідання з незалежними членами тепер наглядової ради, але це про вчора, а про сьогодні, чого вони не з'явилися, ми не знаємо.

Враховуючи рішення, яке приймала наша тимчасова слідча комісія на своєму засіданні 26 лютого, ми починаємо вже реагувати на ці неявки законодавчим шляхом, а саме ми давали ще можливість не одне засідання виправитися, і перші ми звертаємося від ТСК, за рішенням ТСК ми звертаємося на Офіс Генерального прокурора та на Державне бюро розслідувань щодо перешкоджання депутатській діяльності з боку тимчасово виконуючого обов'язки Голови СБУ Євгенія Хмари і начальника відділу забезпечення досудового слідства СБУ Дмитра Подимайла. Мова йде про умисне блокування допиту свідка Коломойського, щодо систематичного ухилення посадових та службових осіб СБУ від явки на засідання комісії та створення штучних перешкод у роботі комісії, щодо ігнорування СБУ пропозицій комісії з організації виїзного засідання та маніпуляції безпековими ризиками, перешкоджання діяльності комісії шляхом ненадання інформації про розподіл функціональних обов'язків СБУ та приховання відповідальних службових осіб щодо можливого ухилення від виконання законних вимог комісії та перешкоджання її діяльності шляхом самовільного тлумачення норм законодавства і так далі. Ми звертаємося і чекаємо на реакцію.

І щодо Директора Державного бюро розслідувань Олексія Сухачова. Ми звертаємось на Офіс Генерального прокурора про теж перешкоджання діяльності тимчасової слідчої комісії і депутатській діяльності. Ми сподіваємось, що ці звернення дадуть результат. Нас цікавить, ми нікого не хочемо карати чи щось комусь погане робити, ми просто хочемо, щоб відповідні запрошені прибували і безпосередньо доповідали, і відповідали на ті питання, які є в тимчасової слідчої комісії. Будемо тут співпрацювати тепер надалі з правоохоронними органами.

Але звертаюсь публічно ще раз до керівництва Служби безпеки України і Державного бюро розслідувань, будь ласка, не ігноруйте законні вимоги тимчасової слідчої комісії Верховної Ради, будь ласка, з'явіться на засідання для дачі відповідних пояснень і свідчень, які ми потребуємо.

Прошу вас це зробити в добровільному порядку без тих заходів, до яких, на жаль, нам доводиться вдаватись.

І так, переходимо до розгляду питання порядку денного – про проведення всебічного дослідження фактів щодо можливих порушень антикорупційного законодавства України, зловживань службових та посадових осіб, заслуховування пояснень та показань цих та пов'язаних питань. І першим в нас іде як свідок сьогодні Мустафа Найєм.

Як голова комісії хочу офіційно роз'яснити вам ваші обов'язки та попередити про сувору відповідальність, яку ви несете перед законом і суспільством. Відповідно до частини першої статті 19 Закону України "Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України" ви зобов'язані давати правдиві показання та пояснення про всі відомі вам обставини, що є предметом нашого розслідування. Попереджаю вас, кожне ваше слово на цьому засіданні фіксується стенограмою та засобами відеозапису. Згідно зі статтею 384 Кримінального кодексу України за надання завідомо неправдивих показань комісії передбачено покарання у вигляді виправних робіт, обмеження або навіть позбавлення позбавлення волі. Будь-яка спроба ввести комісію в оману буде розцінена як перешкоджання здійсненню парламентського контролю. Згідно зі статтею 385 Кримінального кодексу України відмова від давання показань без законних на те підстав тягне за собою кримінальну відповідальність. Ви маєте право не розголошувати інформацію, яка згідно із законом визнана такою, що не підлягає розголошенню. Я знаю, що пан Мустафа вже підписав відповідну розписку, і тому ми можемо переходити до безпосередньо питань і відповідей.

Якщо у вас, пане Мустафа, є бажання на початку якесь дати коротке вступне слово, то, будь ласка. А якщо хочете, ми одразу перейдемо до питань. Як вам зручно? Якщо ви хочете про щось сказати комісії, що ви вважаєте важливим відповідно до нашого мандату роботи, то, будь ласка, маєте зараз таку можливість.

НАЙЄМ М. Ні, дякую. Давайте почнемо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам. Дякую, пане Мустафа.

Тоді переходимо безпосередньо до питань. Нагадаю, пан Мустафа з 4 серпня 2021 року був заступником міністра інфраструктури України, з 31 січня 2023 року до 18 червня 2024 року Мустафа Найєм був Головою Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури.

І почати я би хотів наше з вами спілкування, дізнатися краще, ми хочемо зрозуміти, як відбувалася робота органів державної влади на початку повномасштабного вторгнення . І тому перше моє питання: що ви робили 24 лютого 2022 року?

НАЙЄМ М. Перебував на робочому місці.

ГОНЧАРЕНКО О.О. У місті Києві?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи в подальшому ви працювали в тому самому бункері, в якому відбувалася робота найвищого керівництва України на чолі з Президентом?

НАЙЄМ М. Не впевнений, що можна оголошувати цю інформацію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це не є державна таємниця. Ми не питаємо вас адресу, ми не питаємо вас, як вона була влаштована, ми питаємо вас, чи ви були там?

НАЙЄМ М. Так, був.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Безпосередньо рішення про те, що ви там будете знаходитись, воно було до вас доведено ким? Хто був безпосередньо тим, хто вас туди запросив і далі ви там знаходились?

НАЙЄМ М. Керівництво держави.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В особі?

НАЙЄМ М. В тому числі Президент.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В особі в тому числі Президента.

Згідно того, що вам відомо, чи була якась процедура по тому визначенню, хто безпосередньо працює в бункері? Тобто це було рішення особисто Президента чи був якийсь порядок, затверджений Головою Офісу Президента? З того, що вам відомо.

НАЙЄМ М. Мені це невідомо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи знали ви, чи попереджали вас, тобто коли ви як посадова особа отримали інформацію, можливо, до початку повномасштабного вторгнення, про те, що це повномасштабне вторгнення може початися? Чи доводилася до вас як до заступника міністра інфраструктури на той момент така інформація?

НАЙЄМ М. Відбувались підготовчі дії, які могли бути вдіяні нами як службовцями в разі, якщо таке станеться. Але попередженням про те, що це буде, не було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не було. Попередження такого не надходило. Але всі підготовчі... Вітаємо пані Яцик, пані Юлія.

А те, що ви сказали, відбувалися підготовчі дії, ці підготовчі дії коли почалися відбуватися і за яким рішенням, тобто був якийсь лист чи доручення Кабінету Міністрів, яким чином це було оформлено?

НАЙЄМ М. У Кабінеті Міністрів був урядовий комітет, який очолювався міністром оборони, в рамках якого проводились слухання щодо того... щодо можливих дій з боку Російської Федерації, і там під протокол проводились засідання і доводилась інформація, як діяти в разі, якщо таке станеться.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Коли перше засідання цього комітету відбулось, де ви приймали участь чи про яке ви знаєте?

НАЙЄМ М. Я безпосередньо був представником Міністерства інфраструктури в цьому урядовому комітеті, дати не пригадаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Місяць, початок місяця, середина, це грудень, це січень, це листопад, лютий.

НАЙЄМ М. Ці комітети відбувались регулярно, я думаю, що в лютому вони теж були.

ГОНЧАРЕНКО О.О. У нас тоді прохання до вас, будь ласка, повідомте письмово комісію після. Ми розуміємо, що вам, можливо, потрібно десь підняти і згадати і так далі. Запишіть собі, будь ласка, що ми будемо очікувати від вас інформацію про те, коли вперше цей комітет відбувся, те, що ви знаєте, де ви приймали участь.

НАЙЄМ М. Я думаю, що ви можете запитати цю інформацію в уряду...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ми обов'язково запитаємо, але і вас теж питаємо. Тому, будь ласка, потім повідомте нас про це.

Розкажіть, будь ласка, про оті перші місяці, про роботу безпосередньо, яка відбувалася в бункері. Це було оформлено, це ж не були засідання Кабінету Міністрів, це не були засідання Ставки, яким чином, що це була за група людей, яким чином ці рішення приймалися?

НАЙЄМ М. Я можу сказати лише про свою роботу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Будь ласка.

НАЙЄМ М. Я виконував обов'язки заступника міністра інфраструктури, в рамках своїх повноважень виконував свою роботу. Що стосується інших органів, які були і засідали в цьому приміщенні, я думаю, що краще у них спитати, мені невідомо все.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви як заступник там були. А чи був та також міністр інфраструктури?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пан Кубраков також був присутній. Цей період роботи саме безпосередньо відбувався в бункері. В який це період почався, тобто коли засідання завершилися, коли остання була ваша, наприклад, зустріч в бункері і коли це вже відбувалося не там, ну, після того? Тобто коли – до травня, до квітня, чи пам'ятаєте ви, до літа?

НАЙЄМ М. Ми почали, здається, 26-го чи 25-го, можливо, 26 лютого, цього дня я там був. Це тривало, можливо, півтора місяці, місяць, точну дату не пригадаю. Після того наша команда покинула бункер, і ми працювали далі в міністерстві.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто з 26 лютого приблизно 30-45 днів, приблизно, я зараз просто формулюю точну відповідь, хочу підтвердження вашого.

НАЙЄМ М. Ну, точну дату я вам не скажу і кількість днів, але це той період, коли я там був, там продовжували працювати інші люди після того, як ми покинули.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Після завершення цього періоду чи були у вас знову засідання там, чи вас туди запрошували?

НАЙЄМ М. Я не пригадую, здається, ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Здається, ні. Добре.

Безпосередньо ви як заступник міністра, наради в яких там ви приймали участь, також в них приймав участь міністр. Хто ще? Чи були, чи був, наприклад, там голова Офісу Президента Андрій Єрмак?

НАЙЄМ М. Засідання відбувались згідно моїх повноважень, тому я не брав участі у засіданнях уряду, я брав участь у тих засіданнях, які стосувалися безпосередньо моєї роботи, і на тих нарадах не було голови Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. На нарадах, які ви приймали участь, голови Офісу Президента не було. А ви взагалі знайомі з Андрієм Єрмаком?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би ви описали роль Андрія Єрмака в системі влади? Яку функцію він виконував?

НАЙЄМ М. Як голови Офісу Президента.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Голова Офісу Президента – це функція може бути дуже різною. До речі, ви маєте в своєму бекграунді журналіста-розслідувача ви чудово знаєте, що були різні голови Офісу Президента і вони виконували доволі різні функції. Як би ви описали роль саме Андрія Єрмака? Бо, наприклад, це може бути роль чи то помічна, організація засідань, чи роль прийняття рішень. Як би ви описали з того, що ви бачили?

НАЙЄМ М. Я думаю, що ваше питання вимагає в мене оціночних суджень. Я б не хотів надавати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чому? Які оціночні судження?

НАЙЄМ М. Це не входить в ту інформацію, якою я володію як службова особа. Це можуть бути мої думки і судження, але я не думаю, що вони є необхідними для роботи комісії.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви як посадова особа на цій посаді заступника міністра чи в майбутньому голови Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури, чи отримували ви прямі якісь вказівки, чи команди безпосередньо від Андрія Єрмака як голови Офісу Президента?

НАЙЄМ М. Ні, не отримував. Тому що він не був у вертикалі тієї структури, де я працював.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Коли стало зрозуміло, що російські удари будуть системно спрямовані на енергетичну та транспортну інфраструктуру, які рішення тоді ухвалювалися щодо її захисту та відновлення?

НАЙЄМ М. Наскільки мені відомо, після того, як сталися перші удари, це було в жовтні 2022 року, відбувалися відповідні засідання Ставки Верховного Головнокомандувача, під час яких і було прийнято рішення про захист об'єктів енергетики.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи були ви присутні?

НАЙЄМ М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Яким чином далі були підключені безпосередньо Міністерство інфраструктури і ви особисто до цієї роботи?

НАЙЄМ М. Наскільки я пам'ятаю, після рішення Ставки було рішення РНБО, а також рішення Кабінету Міністрів, я нагадаю, це був 2022 рік, жовтень, на той момент ще не було Агентства відновлення. Агентство відновлення було створено, здається, в грудні 2022 року, а я очолив його в січні 2023 року. На той момент приймалося рішення щодо захисту об'єктів енергетики, було доручено Міністерству інфраструктури займатися цим питанням. Коли я вже очолив агентство, на той момент вже були прийняті всі рішення, які стосуються нормативних документів щодо захисту об'єктів енергетики і розподіл тих підстанцій, які входили безпосередньо в зону відповідальності Агентства відновлення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А скажіть, будь ласка, як ви розумієте, з чим було пов'язано те, що безпосередньо роботою щодо захисту об'єктів енергетики було доручено саме команді Міністерства інфраструктури, притому, що є Міністерство енергетики, власне.

НАЙЄМ М. Для мене це теж питання. Але наскільки я знаю, на той момент у нашого Міністерства інфраструктури, оскільки у нас... тобто органом управління... було органом управління в тому числі Укрзалізниці. На Укрзалізниці на той момент був великий досвід захисту їхніх об'єктів енергетики підстанцій, і саме цей досвід нам дозволяв його розширити на інші підстанції, ми запропонували своє рішення. Рішення на той момент стосувалося захисту від осколків.

ГОЧАРЕНКО О.О. Чи це була ініціатива ваша, що ви беретесь за це, чи це була ініціатива голови уряду чи Президента?

НАЙЄМ М. Це рішення було прийнято, як я вже сказав, Ставкою Верховного Головнокомандувача, РНБО і урядом.

ГОНЧАРЕНКО О.О. За пропозицією? Хто запропонував рішення доручити Міністерству інфраструктури займатися цим?

НАЙЄМ М. Мені невідомо, це треба спитати людей, які були присутні на Ставці.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Ви нещодавно в інтерв'ю сказали, що... ну, і тільки що ви зараз сказали, я би просив вас трішки більше про це розповісти, що безпосередньо вашою сферою відповідальності як голови Державного агентства

відновлення та розвитку інфраструктури у сфері захисту об'єктів енергетики був захист певного переліку розподільчих підстанцій, які знаходяться на балансі Укренерго. Я правильно зараз формулюю?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І у нещодавньому цьому інтерв'ю ви казали про те, що на засіданнях ви ставили питання, а як щодо об'єктів генерації, тому що ми говоримо про безпосередньо розподілення, але що з генерацією. І чи правильно я зараз цитую вас, чи ставили ви такі запитання?

НАЙЄМ М. Такі питання неодноразово виникали під час різних засідань.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Які відповіді ви отримували на це питання і від кого?

НАЙЄМ М. Наскільки я пам'ятаю, на той момент міністр енергетики відповідав, що з генерацію все норм, і що вони передбачають, що атаки на генерацію не буде.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто давайте з прізвищами. Міністр енергетики Герман Галущенко, значить, на цих засіданнях говорив, що в нього є інформація чи на що він посилався, чи не на щось посилався, що він не очікує ударів по об'єктах генерації.

НАЙЄМ М. Ну, оскільки це не входило в зону нашої відповідальності, то... вся ця історія тоді знаходилася в зоні відповідальності Міністерства енергетики, на той момент нам не було доручено захищати генерацію. А хто

цим займався, я не знаю. І відповіді на питання, чи будемо цим займатися, ми теж не отримували.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я би хотів... Я вважаю, що це дуже важливий момент. І тому я би хотів, щоб ви тут відповіли точніше і конкретніше. В інтерв'ю ви чітко сказали, тільки що ви підтвердили, що на різних засіданнях неодноразово підіймалося питання, я так розумію, в тому числі вами або при вас, або вашою командою в Міністерстві інфраструктури, що ось зараз ми обговорюємо захист об'єктів розподілення, відповідальних за розподілення електроенергії, а чи є в нас план і що будемо робити, чи що ми будемо там, як ми будемо захищати об'єкти генерації, і на це ви отримували відповідь, що ударів по ним не буде. Я зараз хочу почути точно від вас, тому що це дуже важливо. Від кого це звучало? Хто говорив, що об'єктів... ударів по об'єктах генерації не очікується? І якщо вони посилалися на щось, то на що?

НАЙЄМ М. Це питання неодноразово піднімалося не тільки... безпосередньо я не піднімав це питання, тому що не знаходиться в зоні моєї відповідальності. Але ті представники господарюючих суб'єктів і органів державної влади, в зоні відповідальності яких знаходиться сфера енергетики, вони піднімали це питання, і відповідь дійсно була, що з генерацією поки що проблем немає і треба зосередитися саме на розподільчій мережі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ці відповіді були від міністра енергетики Германа Галущенка?

НАЙЄМ М. Ну, Міністерство енергетики є головним органом управління, тобто головним державним органом, в сфері відання якого знаходиться вся енергетична сфера. Тому відповідно від нього або від представників міністерства.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Від Германа Галущенка це звучало. Скажіть, будь ласка, Енергоатом там був присутній, їхні представники?

НАЙЄМ М. Передбачаю, що так. Тому що на цих нарадах були представники найбільших суб'єктів, в управліннях яких знаходилися об'єкти генерації і розподілення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи пригадуєте ви, щоб представники Енергоатома піднімали питання необхідності захисту об'єктів, які знаходяться на балансі Енергоатома?

НАЙЄМ М. Зараз не пригадаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Такого ви не пригадуєте. Дякую.

Підкажіть, будь ласка, хто вам запропонував очолити, безпосередньо хто вас запросив і запропонував вам очолити Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури?

НАЙЄМ М. Керівник міністерства.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто пан Кубраков.

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Коли це було, в грудні 22-го, чи коли?

НАЙЄМ М. Я не пам'ятаю, коли відбулась розмова, але призначення було 31 січня 2023 року.

ГОНЧАРЕНКО О.О. 31 січня 2023. Після того як вам пан Кубраков це запропонував, ви погодились. У вас була якась співбесіда? Якщо була, то з ким: міністр енергетики, Прем'єр-міністр, Голова Офісу Президента, Президент?

НАЙЄМ М. Такі процедури не передбачені. У мене була розмова з міністром лише.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Все, тобто на цьому і завершилось, далі вже були рішення Кабінету Міністрів безпосередньо.

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Далі ви почали працювати як очільник цього держагентства і в тому числі далі ви активно співпрацювали з Кабінетом Міністрів України. Розкажіть, будь ласка, про Дениса Шмигалья, ви з ним знайомі особисто?

НАЙЄМ М. Звісно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. За яких обставин ви познайомились?

НАЙЄМ М. Мені здається, це було задовго до того як прийшов в Міністерство інфраструктури, тому що я був ще заступником генерального директора Укроборонпрому, на той час у нас були спільні проекти з Кабінетом Міністрів і ми зустрічались неодноразово.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви з ним познайомились вже як на посаді Прем'єр-міністра України?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би ви охарактеризували роботу Дениса Шмигалья?

НАЙЄМ М. Ви знову вимагаєте від мене якихось суджень?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я нічого не вимагаю. Я питаю.

НАЙЄМ М. Він виконував свої обов'язки Прем'єр-міністра.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви вважаєте, що він ефективно виконував свої обов'язки Прем'єр-міністра?

НАЙЄМ М. Я думаю, що не мені давати оцінки. Я можу говорити про свою сферу роботи і ті питання, які в мене були, я їх публічно оголошував.

ГОНЧАРЕНКО О.О. У вашій сфері відповідальності ви вважаєте, Денис Шмигаль ефективно виконував свої обов'язки?

НАЙЄМ М. Я не можу говорити про ефективність, але я знаю, що ті питання, які у нас виникали щодо фінансування тих чи інших проєктів, не завжди вирішувалися оперативно і ефективно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не завжди.

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Будь ласка, наведіть нам приклади того, коли вони не вирішувалися оперативно і ефективно.

НАЙЄМ М. Це стосується різних об'єктів, якими займалося агентство. Нагадаю, агентство на той момент відповідало як за дорожню інфраструктуру, а також за декілька проєктів, які були доручені Прем'єр-міністром, в тому числі відновлення шести населених пунктів, пунктів пропуску на кордоні, державному кордоні і безпосередньо об'єктів енергетики, 22 розподільчих підстанцій, які знаходилися в зоні управління Укренерго.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зараз ви... давайте я повторю. Значить, ви назвали: пункти пропуску, да?. Повторіть, будь ласка, ще по... об'єкт захисту об'єктів розподілення генерації, да?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І третє, що ви назвали? Я правильно, три ви назвали приклади?

НАЙЄМ М. Відновлення шести населених пунктів, то був експериментальний проєкт.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А, відновлення шести населених пунктів.

Давайте тоді пункти пропуску. Це пов'язано з єЧергою?

НАЙЄМ М. Ні, пункти пропуску, це були автомобільні пункти пропуску на кордоні України, 19 з яких було передано в управління агентства в червні 2023 року. Це була наша ініціатива, ми давно це хотіли робити, тому що облаштування пунктів пропуску безпосередньо впливало на логістику, в тому числі озброєння і на логістику... громадян. Тому ми займалися облаштуванням пунктів пропуску лише в частині інфраструктури. Тобто ми

не втручалися в роботу Держприкордонслужби і митної служби, але облаштовували їхні робочі місця.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви по цих пунктах пропуску в чому от ви бачите недостатню ефективність співпраці з Прем'єр-міністром Шмигалем по роботі з ним?

НАЙЄМ М. Я не можу говорити, що стосується безпосередньо пана Шмигалья...

ГОНЧАРЕНКО О.О. З Кабінетом Міністрів.

НАЙЄМ М. ...Да, Кабінету Міністрів. Справа в тому, що, якщо ви подивитися на нормативні документи, то фінансування і утримання пунктів пропуску раніше знаходилося в зоні відповідальності державної митниці. Після того, як ви передали на Державне агентство відновлення, ці кошти були чомусь виділені з державного фонду... дорожнього фонду, хоча ми говорили дуже багато, що потрібно на це окремо виділяти кошти. Наскільки мені відомо, до того, як вони знаходилися в управлінні державної митниці, ви ситуацію самі бачили, я думаю, що там за останні два роки ви бачите, наскільки воно покращилося зараз. Дуже багато пунктів пропуску було розширено. Ми залучали в тому числі фінансування іноземних партнерів для того, щоб облаштувати пункти пропуску. Я вважаю, що на облаштування пунктів пропуску зараз і тоді фінансування було недостатньо, і це призводило до того, що в нас це реально впливало на логістику.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви зверталися до Кабінету Міністрів з проханням виділити фінансування і не отримували позитивної відповіді. Я зараз правильно формулюю?

НАЙЄМ М. Так, і зрештою нам прийшлося виділяти ці кошти з Державного дорожнього фонду.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В кінці кінців це все фінансувалося з Державного дорожнього фонду. І це все мало вплив на логістику через ці пункти пропуску в тому числі військових вантажів?

НАЙЄМ М. Я не можу говорити конкретно за те, що вони впливали безпосередньо на військові вантажі, але це впливало на логістику в цілому, тому що було необхідно розширювати ці пункти пропуску. Деякі пункти пропуску не облаштовувалися протягом 20 років. І є пункти пропуску, наприклад, Краківець, в якому була запущена полоса, здається, 10 років до того, як ми прийшли, ми її запустили десь за три тижні за кошти, які ми просто взяли з дорожнього фонду. Але по факту це можна було зробити раніше, якщо б ці гроші виділялися. Чому вони не виділялися митниці і чому не робилося, я не знаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Стан, в якому знаходилися пункти пропуску на момент, коли ви як державне агентство прийняли їх, він створював перешкоди для логістики через ці пункти пропуску, взагалі логістику? Ваша оцінка.

НАЙЄМ М. Дивіться, справа в тому, що з усіх пунктів пропуску, які є в країні, це стосується морських і авіаційних, і залізничних, єдині пункти пропуску, які знаходилися чомусь в зоні відповідальності державної митниці, досі знаходяться деякі з них, це дорожні пункти пропуску. По них не було ані стратегії розвитку, по них не було державного фінансування, по них не було планів розбудови, розширення. Притому, що з самого початку війни ми неодноразово говорили, 60 відсотків вантажів, які раніше йшли морем, вони пішли всі дорогою, дорогою і пунктами пропуску. А це означає, що нам

потрібно було збільшити фінансування на дорожнє покриття тих основних магістралей, які вели до державного кордону, і пунктів пропуску. На жаль, на це не звертали увагу, тобто ви знаєте, що дорожній фонд був спочатку скорочений, потім взагалі скасований. Це була ініціатива Кабінету Міністрів і зрештою вона призвела до тої ситуації, яку ви зараз бачите на дорогах.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви вважаєте це помилковим рішенням по дорожньому фонду?

НАЙЄМ М. Так. Я просто нагадаю, що дорожній фонд був скасований за часів Януковича, потім після Майдану ми його відновили і це було прохання і індустрії, і місцевих органів державної влади, а зараз його чомусь скасували.

Я вважаю, що на той момент це було не просто помилкою, це катастрофічна помилка. Ми про це говорили, у нас були листи, які ми направляли і до уряду, і до всіх причетних державних органів влади, в тому числі до Верховної Ради, про стан доріг і про те, до чого можуть призвести скорочення або знищення державного фонду. Тому що на той момент вже було зрозуміло, що фінансування мало. На момент, коли я очолив агентство в 2023 році, вже на той момент були величезні борги, тому що ще скасований був, не скасований, а були припинені виплати ще в 22-му році, а це призводило до того, що стан доріг погіршувався.

В першу чергу, і ми неодноразово це говорили, і неодноразово це повідомляли, в тому числі і уряд, про те, що це стосується в тому числі військових доріг, доріг оборонного значення, які визначені окремим нормативним документом. І це стосується в тому числі тих доріг, якими евакуюються поранені, тих доріг, якими довозяться наші вантажі військові. Ще раз нагадаю, що в нас всі вантажі поїхали дорогою, і це означало, що стан доріг буде погіршуватись, ремонти, які робилися на той момент, гроші на них виділялися ще менше і менше.

Зараз, мені здається, якщо робити нормативний обрахунок, скільки потрібно на утримання цих доріг, так-от зараз виділяється в 10 раз менше ніж потрібно. Те, що було в 22-му, 23-му році, можна було на той момент зберегти державний дорожній фонд, ми пропонували, щоб на утримання віддати більше грошей. Ми насправді не займалися новим будівництвом, майже не займалися, тобто це було лише утримання і ремонту, але чомусь було вирішено, що треба його скасувати повністю. І в 23-му році, здається, це рішення було прийнято і далі гроші на дороги виділялися в ручному режимі. Мені здається, що це якраз та катастрофа, яка призводить до того, що ми бачимо зараз. Я вважаю, що дорожній фонд треба відновлювати. Відновлювати необхідно не тільки для доріг місцевого значення, а й державного значення, інакше у нас будуть величезні проблеми вже цього літа, і вони вже є.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да, ми бачимо всі їх.

Хто був ініціатором згідно вашої інформації ліквідації дорожнього фонду?

НАЙЄМ М. Наскільки я пам'ятаю, це була ініціатив Міністерства фінансів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Міністерства фінансів.

НАЙЄМ М. Але це підтримали всі народні депутати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Скажіть, будь ласка, чи ви тоді доводили на Кабінеті Міністрів, чи Прем'єр-міністру, намагались протидіяти, скажімо так, цьому рішенню?

НАЙЄМ М. Неодноразово.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Особисто пану Шмигалю теж?

НАЙЄМ М. Ми були неодноразово на нарадах, де був Прем'єр-міністр в тому числі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І якою була відповідь Прем'єр-міністра?

НАЙЄМ М. Що все буде добре, будуть виділятися кошти, але дорожній фонд треба скасовувати. Ми, притомної відповіді, чому треба знімати дорожній фонд, причому наводили і світовий досвід, наводили і наш досвід в Україні, і наводили стан доріг, були довідки, якими ми наводили стан доріг на момент початку війни, кожен місяць. Тобто це не просто була системна робота, ми постійно про це говорили. Більше того, ми публічно про це говорили неодноразово. Але, на жаль, за ініціативи Міністерства фінансів це було внесено в проект державного бюджету, який був проголосований Верховною Радою.

ГОНЧАРЕНКО О.О. До речі, ви просто сказали, всіма народними депутатами. Це не зовсім так, не всі народні депутати, в тому числі присутні тут, голосували за цей держбюджет з цією нормою. Ну, це просто ремарка коротка.

Чи намагались ви донести цю позицію до Президента України? Бо, наскільки я розумію, ви мали теж пряму комунікацію.

НАЙЄМ М. Це не входило в мій обов'язок як державного службовця.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А взагалі у вас була під час вашої роботи як керівника Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури пряма комунікація з Президентом?

НАЙЄМ М. Ми зустрічались на спільних нарадах.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви сказали, я все-таки хочу, я вважаю, що це дуже важливий момент, ви так дуже чітко, і я вам за це дякую, відповіли на питання про дорожній фонд. Але ви так трішки не зовсім чітко відповіли, а я хочу все-таки почути ваше в даному випадку не оціночне судження, а вашу точку зору, як ви очолили державне агентство, вам передали 19 пунктів пропуску. Ви приїхали, побачили, і далі ви нам говорите, що ви запустили процеси по їхній перебудові, реконструкції, розширенню і так далі. Я хочу зрозуміти, що було підставою для цього. Чи вважали ви, що стан, в якому знаходяться ці пункти пропуску, заважає в цілому логістиці через ці пункти пропуску?

НАЙЄМ М. Передачу пунктів пропуску ми ініціювали, ще коли я був заступником міністра інфраструктури, тоді входила в мою зону відповідальності в тому числі дорожня сфера. І ми, дійсно, системно проговорювали це питання з митницею, тому що в митниці не було на це бюджетів. Тобто той бюджет, який в них був, його було недостатньо. Просто щоб розуміти, що відбувається, прибиральниці в пунктах пропуску скидалися заробітною платою, щоб прибирати там. Стан ви самі бачили, я думаю, що різницю навіть зараз можна побачити тих 19 пунктів пропуску, які знаходяться у віданні міністерства, тобто не міністерства, а Агентства відновлення. Тому ця розмова почалась задовго до того і в цьому дуже протидіяли в тому числі керівники митниці і, здається, Міністерство фінансів теж, в зоні відповідальності якого знаходились пункти пропуску. Але вже коли почалась повномасштабна війна і ми цю постанову вже достатньо довго намагались провести через уряд, ми просто показали, що там відбувається.

Чому ми вибрали саме ці 19 пункти пропуску? Насправді ми хотіли забрати всі, це було би правильно передати всі, але деякі пункти пропуску

знаходились під... тобто їх облаштування і будівництво фінансувались за рахунок польського кредиту, який, мені здається, досі не виконаний, досі... треба перевірити, можу помилятися, але на момент коли я йшов, він не був виконаний. Це найбільші пункти пропуску Львівської області. Ми побачили стан і ми запропонували свою стратегію. Перший раз з'явилась стратегія облаштування пунктів пропуску на кордоні саме коли їх вже нам передали. Після передачі... передача відбувалась, здається, шість місяців, тому що там то не могли баланси звести, то якісь там були, не знаю, борги, то невиконані роботи, але зрештою вони були всі передані. Крім того, за часи мого керівництва Агентства відновлення ми відкрили два нових пункти пропуску, це на кордоні Чернівецької області. Ці пункти пропуску мали відкритись іще в 18-му, 17-му році. Але вони були заморожені, хоча гроші на них були, гроші на них ми вибивали дуже довго. Я пригадую, що це тривало 3-4 місяці, поки ми дістали ці кошти. Кошти не передавали з різних причин. Зрештою вони були передані, пункти пропуску були облаштовані, вони відкриті, там, наскільки я знаю, вже їздить вантажний транспорт. На той момент був пустий, не знаю, чи зараз там їздять вже вантажні транспортні повноцінно.

Ми побачили, дійсно, його стан і запропонували своє бачення, як це може бути. Тому що вони, всі пункти пропуску на даний момент недофінансовані, потрібно облаштовувати їх і розширяти їх, тому що не вистачає пропускної здатності цих пунктів пропуску. Ви пам'ятаєте, якщо пам'ятаєте в 2023 році черги і затори на кордоні, зараз їх немає і одна з причин саме тому, що були облаштовані ці пункти пропуску і тому що нами було, нашою командою тоді було запроваджено eЧергу. Це призвело до того, що ми значно зменшили навантаження на пункти пропуску і розширили здатність виїжджати нашим громадянам, в тому числі і пасажиром, але більше всього це все ж таки стосувалось вантажного транспорту.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто роботи, які були виконані Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури на пунктах пропуску, призвели до пришвидшення логістики...

НАЙЄМ М. Сто відсотків. Це можна перевірити, навіть не виходячи з комп'ютера, по статистиці, яка є і в прикордонній службі, і в митній службі. До речі, дякую їм, тоді вони співпрацювали дуже після того, як були передані пункти пропуску. Але це дійсно призвело до того, що це пришвидшилось. Проблеми були з іншого боку кордону, це стосується прикордонної служби і митної служби сусідніх країн, але з нашого боку, я вважаю, що ми працюємо максимально швидко, і я думаю, що проблем у наших громадян немає з цим.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви згадали єЧергу. єЧерга, наскільки я розумію, - це передусім цифровий інструмент управління потоками. Але я так розумію, що для того, щоб він повноцінно функціонував, потрібно, щоб також була і фізична інфраструктура. Мова йде про зони відстою для режиму праці і відпочинку водіїв, і майданчики відповідні. Що з цим? Тому що скільки таких об'єктів інфраструктури держава фактично створила, щоб система єЧерга працювала не тільки як цифровий сервіс, а як повноцінна логістична система?

НАЙЄМ М. Справа в тому, що єЧерга в першу чергу створює системність проходження вантажів і можливості водіїв вантажних транспортних і ...пасажирських, наскільки я знаю, планувати свою роботу. Тобто якщо раніше вам треба було приїжджати і ставати в фізичну чергу і чекати там по 7-10 днів, це було нормальна історія, коли ви чекали. Електронна черга дозволяє вам знати, в який день, в який момент треба вам під'їхати до кордону, і це розвантажує основну дорогу, і у нас на узбіччі не стоять ці черги.

Що стосується фізичної інфраструктури, це правда, дійсно, фізична інфраструктура – це головне, що потрібно для того, щоб водії могли.... Це в першу чергу стосується вантажних водіїв, щоб вони могли відпочивати, в них є режим роботи і відпочинку, і це фіксується як приладами, так і фіксується і з нашої сторони, так і з сусідніх країн, тому вони не можуть їхати весь час, не можуть весь працювати, їм треба десь зупинитися і відпочивати. Таких зон облаштовано нами було, здається, на 3-4 пунктах пропуску, на під'їзді.

Але в нас була в тому числі, наскільки я знаю, в стратегії, яка є уряду, пропозиція щодо розширення цих зон, їх потрібно робити набагато більше. Це не наш велосипед, який ми придумали, це досвід і інших країн, де є зони відстоювання, вони достатньо коштовні, але там, де ми могли, ми облаштовували. Наприклад, Одеська область, ви знаєте напрямок Ізмаїл, що там відбувається, ви знаєте інші пункти пропуску, де ми облаштовували ці майданчики. Але знову ж таки це все відбувалося з рахунку Дорожнього фонду, окремого бюджету на це не виділялося. Хоча ми говорили декілька разів, що це не стосується Дорожнього фонду, це стосується облаштування інфраструктури пунктів пропуску і нашого державного кордону. Але, на жаль, на це не виділялися кошти. Тобто ми були вимушені виділяти із тих коштів, які у нас були або на утримання служб, відновлення на місцях, або Державний дорожній фонд.

ГОНЧАРЕНКО О.О. От є ж величезна кількість майданчиків та паркінгів Укрінтеравтосервісу, який, я так розумію, знаходився у вашому підпорядкуванні. І чому вони не стали повноцінною мережею безкоштовних зон для відстоювання транспорту?

НАЙЄМ М. Дійсно, є компанія (*нерозбірливо*), яка знаходиться в зоні відповідальності на той момент, здається, в Міністерстві інфраструктури, а

потім воно було передано в державне агентство, здається, чи... мені здається, передано було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Мені теж так здається.

НАЙЄМ М. Я не знаю, тут треба спитати в... Це господарюючий суб'єкт. В них дійсно є ці пункти пропуску. Тобто зони відстою були, наскільки я знаю, в Закарпатті одна з таких зон працювала. До неї були нарікання, але потім в принципі там більш-менш воно запрацювало.

Знову ж таки для того, щоб облаштувати ці ділянки, потрібні кошти. Це знову ж таки немалі кошти. На них не було просто виділено коштів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. От ви згадали Закарпаття. Я так розумію, мова йде про пункт пропуску Чоп (Тиса).

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. От заїзд на міжнародний автомобільний пункт пропуску багато років здійснювався виключно через сервісну зону Укрінтеравтосервіс, заїзд на яку був платний.

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як ви це поясните?

НАЙЄМ М. Ми з цим боролися, ми намагалися це скасувати. Справа в тому, що це було одним із джерел доходів цього державного підприємства, здається, державне підприємство, так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да, це державне підприємство.

НАЙЄМ М. Ми з цим боролися, і зрештою ми відкрили додаткові зони, де люди могли проїжджати без оплати, там були дійсно нарікання, зрештою, мені здається, це питання було вирішено.

Чому знімалися дуже багато років гроші водіїв? Для мене це теж питання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А ви сказали: ми з цим боролися. Можете трішки більше, боролися... Звідки була протидія, хто вам не давав це зробити, хто вам відмовляв вам у ваших пропозиціях?

НАЙЄМ М. На той момент керівництво державного підприємства, по-перше, по-друге...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи ставили ви питання про заміну керівництва державного підприємства?

НАЙЄМ М. Тут питання не про заміну керівництва. Питання в тому, що дійсно це було джерелом доходу для цього державного підприємства, яке треба було реструктуризувати.

У нас, як би, які дії ми здійснювали на той момент? У нас був план реструктуризації цього державного підприємства для того, щоб з його балансу зняти. Здається, там дуже було багато об'єктів, які слугували школами для водіїв, деякі об'єкти були передані військовим. Я вважаю, що це державне підприємство, фактично все його майно, треба передати або державній митниці, або прикордонній службі, тому що в них є величезна інфраструктура, яка прилягає безпосередньо до пунктів пропуску, або передати на пункти пропуску, тобто на баланс Державного агентства відновлення. Ми намагалися це робити. Достатньо важка робота, тому що ці всі пункти пропуску, ці ділянки, вони або не виділені, або не зареєстровані,

або там в них були проблеми з боргами. Але я вважаю, що їх треба було передати все ж таки в Агентство відновлення повністю або в Міністерство інфраструктури, щоб це допомагало прикордонній інфраструктурі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи правдивою є інформація про те, що заперечував зміні формат роботи компанії державному підприємству "Укрінтеравтосервіс" Прем'єр-міністр Денис Шмигаль? Чи обговорювали ви з Прем'єр-міністром Денисом Шмигалем роботу державного підприємства "Укрінтеравтосервіс"?

НАЙЄМ М. Я не можу говорити, що я обговорював безпосередньо з керівництвом, але, дійсно, був проект електронної черги, який... був альтернативний проект електронної черги, який підтримувався цим підприємством і Прем'єр-міністр підтримував цю альтернативну чергу, що для мене було дивним, і ми це неодноразово говорили, тому що не може бути в одній країні дві різні системи електронної черги. Нам весь час доводили, що потрібно мати саме дві черги, що буде два експериментальних проекти. Справа в тому, що не ті електронні черги, про які я говорю, альтернативні, пропонувалось здійснювати оплату від водіїв, що для нас теж було дивним. Тому що зараз ви знаєте, що електронна черга – це безкоштовна система, яка утримується системою.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну, і це правильно.

НАЙЄМ М. Ми говорили, що в цьому є, скажімо, складова, яка протирічить взагалі логіці, тому що держава має надавати послуги для водія та водіїв і намагатися пришвидшити їх виїзд, а не знімати за це плату. На той момент там була ініціатива, щоб це робила інша компанія, іноземна компанія, не пригадаю країну, яка пропонувала свою систему. І на той момент...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Безкоштовно пропонувала?

НАЙЄМ М. Наскільки я пам'ятаю, ні. Вони пропонували цю систему безкоштовно, щоб вона почала працювати, а потім, да, здійснювати оплату, звісно, я думаю, що оплата мала б ділитися. Проблема була в тому, що це доступ до даних щодо виїзду громадян і вантажів з України. І на той момент союзником у цьому питанні, ті, хто дійсно, бо я вважаю, що вони були праві, це була Державна прикордонна служба, яка була категорично проти передачі даних щодо виїзду вантажів, громадян України до електронних систем іншої держави.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це логічно. Дякую.

Тоді йдемо далі. Є відома, в принципі, ситуація про народного депутата від "Слуги народу", вибачаюсь за згадування конкретно фракції, Андрієм Одарченком, по результатах якої стала кримінальна справа, а потім і засудження Андрія Одарченка. І в цій кримінальній справі, в цій ситуації безпосередньо ви були, який ви маєте статус, викривача?

НАЙЄМ М. У мене немає статусу викривача в цій справі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А чому у вас нема статусу викривача? Ви фактично стали викривачем.

НАЙЄМ М. Справа в тому, що згідно законодавства викривач – це той, хто виявляє правопорушення і сам заявляє в правоохоронні органи. Матеріали, які були зібрані і по цій справі, і по справі іншого народного депутата щодо надання неправомірної вигоди, були зафіксовані в рамках розслідування третього кримінального провадження, про яке я зараз не можу говорити, не знаю деталей, яке проводилося в рамках збору інформації. Були виявлені ці факти, і тому вони виділені були в інше кримінальне

провадження. Тому в мене немає формально юридично. Є різні чутки, не чутки, а думки з цього приводу у НАЗК, в експертів, що ми є викривачами або не є викривачами, але зараз формально юридично по діючому законодавству статус викривача мені не можуть надати. Тому що знову ж таки це було зафіксовано правоохоронним органом у рамках іншої справи.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ваш статус там – це статус свідка?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Розкажіть, будь ласка, про вашу зустріч з народним депутатом Андрієм Одарченком 1 серпня 2023 року.

НАЙЄМ М. Я не пам'ятаю дату, але нагадайте.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Та сама зустріч, яка, власне, стала підставою. Наскільки я розумію, 4 серпня ви написали заяву в Національне антикорупційне бюро України. І врешті-решт результатом цього стала кримінальна справа, і засудження Андрія Одарченка за вчинення кримінального злочину.

НАЙЄМ М. Не впевнений, що це можна назвати, що була написана заява. Але було підтверджено цей факт, він задокументований, я знав, що він документується, звісно, і конкретну зустріч, про конкретну дату я не знаю. Я просто знаю, що було декілька зустрічей, під час яких обговорювалися ці питання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Розкажіть нам, будь ласка, яким чином Андрій Одарченко пропонував вам неправомірну вигоду?

НАЙЄМ М. Прямим.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Він запропонував вам неправомірну вигоду за – за що?

НАЙЄМ М. За включення до переліку об'єктів відновлення одного з університетів, я точно не пригадаю назву університету, Харківської області.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Того університету, де він був ректором перед обранням народним депутатом.

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Коли ви розмовляли з паном Одарченком, ви вже на той момент розуміли, що це документується? Тому що ви так сказали про третю кримінальну справу, і є можливість того, що при розслідуванні третьої кримінальної справи була зафіксована ваша розмова з паном Одарченком.

НАЙЄМ М. На жаль, не можу повідомити цю інформацію, тому що вона стосується форми і методів ведення слідства, які відносяться до державної таємниці.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Між цією першою розмовою і все-таки вашим зверненням, я так розумію, відповідно до даних суду, я дивився ухвалу суду по пану Одарченку, там згадується ваше звернення в НАБУ, все-таки що була якась ваша заява в НАБУ, і вона датована 4 серпня, через три дні після цієї зустріч. Тобто все-таки звернення це було, і це не є таємницею. Це є в ухвалі суду, яку може кожна людина прочитати.

НАЙЄМ М. Що стосується як це назвати, може, це звернення або заява, дійсно, в мене був контакт з представниками Антикорупційного бюро, в рамках якого я дав дозвіл на збір інформації і, звісно, що заявив про те що відбувалося. Далі все, що відбувалося далі, відбувалося під контролем вже представників Антикорупційного бюро згідно законодавства, і яким чином це відбувалося, на жаль, я не можу повідомити.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це ми не питаємо у вас. Між цією розмовою і цим зверненням було три дні. Щось відбувалося в ці дні? Чому це не відбулося одразу? Таке питання мене турбує.

НАЙЄМ М. Я думаю, що...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це пов'язано з методом роботи НАБУ чи це пов'язано з чимось іншим?

НАЙЄМ М. Дивіться, я можу зараз, тобто в мене немає суперечностей, чому це відбулося, не впевнений, що я можу це повідомити, я просто розкажу як це, людськими словами...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Будь ласка, розкажіть.

НАЙЄМ М-М. Тобто якщо ведеться кримінальне провадження, ...*(Не чути)* нього збирається інформація, фіксується правопорушення інше в рамках цього. Ну, наприклад, якщо вас в чомусь підозрюють і документують, а виявляється, що під час документування з'являються інші епізоди інших злочинів. Вони фіксуються, для їх фіксації надається оцінка, на те потрібен час, після чого звертаються до людини, чи вона готова там буди свідком у цій справі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Документувалися, фактично було два учасники, тобто ви і пан Одарченко, і документувався він, і це стало відомо, чи документувалися ви, і це стало відомо? Третя кримінальна справа стосувалася пана Одарченка, він документувався, і стало відомо про вашу зустріч і його пропозицію вам неправомірної вигоди? Чи документували вас, і безпосередньо під час документування вас виявили, що ще пан Одарченко вам запропонував неправомірну вигоду?

НАЙЄМ М. Я знав про існування третього кримінального провадження, насправді ...*(Не чути)* першим, і дійсно давав згоду на збір інформації. Тому я знав, що може фіксуватись.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

"Велике будівництво". Інна Ведернікова, журналістка "Дзеркало тижня", в нещодавній статті "Гроші за голос. Що відбувається в справах проти Кіселя й Тимошенко" написала: "На освоєних потоках, починаючи з "Великого будівництва", почали формуватися власні бек-офіси, через які ресурси збиралися і перерозподілялися всередині системи". От ви були людиною, як заступник міністра інфраструктури ви ж працювали з програмою "Велике будівництво"?

НАЙЄМ М. Ні, я не працював.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не працювали. Тоді розкажіть, поясніть, будь ласка.

НАЙЄМ М Поясню. Проекти "Великого будівництва" велись до мене, тобто я прийшов в міністерство в серпні 2022 року і як заступник міністра не був долучений...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Мустафа, або мікрофон до себе трішки ближче, бо...

НАЙЄМ М. Да-да-да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. От зараз нормально.

НАЙЄМ М. Я був заступником міністра з серпня 2022 року і не був залучений в проекти "Великого будівництва" як заступник міністра.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ваша точка зору, ви теж мали досвід журналіста-розслідувача, я вам навів цитату журналістки Інни Ведернікової, то питання безпосередньо, чи ви вважаєте, що, дійсно, під час функціонування проєкту "Велике будівництво" збиралися і формувалися гроші, бек-офіси і далі в тому числі використовувались для надання неправомірної вигоди народним депутатам?

НАЙЄМ М. Мені про це невідомо. Але, з іншого боку, я можу сказати, що ті дороги, які будувались під час Великого будівництва, вони досі стоять, і це найякісніші дороги, по них менше всього питань. Ця статистика вже наводилась в тому числі урядом. Що стосується зловживань, які там могли бути, мені про це невідомо, я не можу дати оцінку.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Захист енергетики. Давайте продовжимо цю тему, бо вона є дуже важливою, ви трішки про неї вже говорили. І розкажіть, будь ласка, звичайно, в рамках того, що ви можете, не відкриваючи державну таємницю, які конкретні заходи фізичного захисту були профінансовані через Агентство відновлення і наскільки вони себе показали ефективними.

НАЙЄМ М. Давайте, тоді тут буду трошечки більш розлогим.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Будь ласка.

НАЙЄМ М. Розумію, що буде таке рішення і такі питання. Захист об'єктів енергетики. Перше, що стосувалось Агентства відновлення, за що ми відповідали. І це... дуже хотів би, щоб ви це наводили в своїх телеграм-каналах в тому числі, тому що завдяки народним депутатам було поширено дуже багато неправдивої інформації, яка стосувалась саме безпосередньо роботи мене і мого агентства, не мого, а агентства, яке я очолював. В першу чергу Агентство відновлення ніколи не відповідало за жоден об'єкт генерації. Ми ніколи не відповідали, не отримували кошти на захист будь-якого об'єкту генерації, в тому числі Трипільської ТЕС, про яку дуже голосно говорили, на жаль, колеги з вашої фракції, пані Геращенко, яка виходила на трибуну, інші депутати, які кричали, що ми захищаємо Трипільську ТЕС, на яку виділені гроші. Це повна брехня, неправда.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пан Найєм, в мене єдине до вас прохання, ми тут всі присутні народні депутати, я прошу вас по відношенню до народних депутатів використовувати... з повагою.

НАЙЄМ М. Вибачте, будь ласка, на той момент мене не питали про повагу, я вважаю, що не була неповага...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви можете дати оцінку, але ...

НАЙЄМ М. ...до парламентської трибуни, до Верховної Ради, до людей, які чули це. Тому агентство не відповідало за захист об'єктів енергетики жодного, в тому числі Трипільської ТЕС. За що ми відповідали? Ми відповідали за 22 підстанції, які знаходилися в зоні управління Укренерго. З них п'ять підстанцій – 750 кіловат, одна станція, підстанція –

400 кіловат і одна підстанція, якій (*нерозбірливо*) кіловат. Це об'єкти, головні об'єкти розподільчої мережі.

Ці об'єкти захищалися декількома видами захисту. В першу чергу захистом від осколків, другий – це був захист від "шахедів" і дронів, і третій рівень захисту мав би відбутися від ракетних ударів. З цих об'єктів від осколків були захищені об'єкти майже... не майже, а всі. Якщо ви пам'ятаєте жовтень 2022 року, коли почалися перші обстріли, найбільші ураження були якраз від осколків, і протягом січня-лютого відсоток уражень об'єктів розподільчої мережі впав на 70 відсотків, про що є відповідний звіт, який знаходиться в розпорядженні уряду і Міністерства енергетики.

Що стосується об'єктів захисту від дронів, це стосувалося також 22 підстанцій, які захищені були... захищалися різного роду укриттями. Захищалися основні об'єкти, це трансформатори або розподільчі блоки. Вони захищалися укриттями, які будувалися агентством, ми були якраз замовниками цих робіт. На момент того, як я звільнився з агентства, на цих об'єктах було завершено 82 відсотки робіт.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вісімдесят два?

НАЙЄМ М. Так. Не можу називати всі ці підстанції, тому що це інформація закритого характеру, так. Але я точно знаю, що всі підстанції, які були захищені, трансформатори, які були захищені, на даний момент стоять.

Ви можете подати відповідний запит як народний депутат до Міністерства енергетики або Укренерго і спитати в них по конкретних підстанціях, по-перше, отримати перелік цих підстанцій, і спитати конкретно по всіх цих підстанціях: які укриття дійсно захистили трансформатори. За моєї інформацією, усі трансформатори, які знаходилися під цим укриттям, вони вціліли. В тому числі це врятувало в 2024 році три області, три міста від повного відключення. Це Одеса, Миколаїв, Харків. І про це також доповідали

голови обласних адміністрацій на різних засіданнях, в тому числі за участі Президента. Що стосується другого рівня.

Третій рівень, який передбачав захист від ракетних ударів, вони стосувалися не всіх підстанцій, а лише декількох, він був повністю недофінансований. Хоча...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вибачаюсь, повністю недофінансований. Це повністю не профінансований, чи...

НАЙЄМ М. Здається, на той момент було профінансовано десь 10 відсотків.

Щоб було зрозуміло, як відбувається прийняття рішень. Рішення щодо фінансування цих об'єктів приймається після того, як затверджується перелік об'єктів. Перелік об'єктів був затверджений відповідним розпорядженням міністра енергетики і міністра інфраструктури, які погодили перелік об'єктів. Потім цей перелік об'єктів відповідно до Постанови 1482 був переданий на уряд, уряд погодив, що потрібний цей захист.

Більше того, оскільки основним замовником цих робіт цих двох підстанцій було Агентство відновлення, я як очільник агентства разом з паном Кудрицьким, який очолював на той момент Укренерго, підписали разом спільно план робіт і фінансування цих об'єктів і передали цей документ Прем'єр-міністру. Була відповідна нарада, на якій ми передали це, і Прем'єр-міністр підтвердив, що ці об'єкти треба робити.

Більше того, ми регулярно отримували різного роду листи від Прем'єр-міністра щодо пришвидшення робіт по цих об'єктах. Документ, який ми спільно підписали з паном Кудрицьким, передбачав план виконання робіт і план фінансування. Що це означає? Гроші на будівництво не виділяються одразу, вони виділяються поетапно. Більше того, вони виділяються спочатку як аванс, потім вони виділяються вже під час виконання робіт, і був цей графік. І була домовленість. Не домовленість, а це відповідно нормативних

документів ми не можемо робити більше ніж держава оплатила. Тим не менш, на момент, коли я пішов з агентства, перевиконання робіт по відношенню до фінансування цих робіт становить, здається, 40 відсотків. Що це означає? Це означає, що 40 відсотків фінансування цих робіт приватні компанії робили за власні оборотні кошти, сподіваючись, що їм оплатять цю роботу. Звісно, що недофінансування цих об'єктів призводило до сповільнення робіт, в деяких об'єктах зупинка робіт, а от що стосується третього рівня, наприклад, повна зупинка. Тобто нам було доручено, що треба починати роботу. Кожен контракт ми підписували і він був переданий в Міністерство фінансів, Міністерство фінансів підтверджувало фінансування на ці об'єкти. Але коли дійшло питання до фінансування, нам сказали – грошей немає, а роботи вже почалися. Це означає, що для держави це... Ну, по-перше, це великий ризик для приватного ринку, тому що вони почали працювати, вони закупили матеріали і для багатьох це велика проблема.

Друга проблема. Це те, що ці об'єкти, якщо вони зупиняться, це недобудова, і це вина держави. Оскільки, ще раз наголошую, фінансування відбувається за рішенням уряду, ми як орган, який реалізує політику Міністерства інфраструктури і уряду, ми не мали впливу на те, що це фінансування відбувалося, ми могли лише звертатися і показувати роботи.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я вибачаюся, я хотів би тут момент уточнити. Ви згадали погоджений спільний план роботи, який підготували ви разом з паном Кудрицьким, який був затверджений Прем'єр-міністром, він передбачав і графік, там частина цього документа був і графік робіт. Чи цей графік був виконаний?

НАЙЄМ М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто цей графік був зірваний?

НАЙЄМ М. Графік виконання робіт повністю був виконаний. Більше того, наголошую, на момент, коли я йшов, було 83 відсотки виконання робіт, а недофінансування було десь 40 відсотків. Тобто ці гроші мали надходити пізніше, я сподіваюсь, що вони надійшли. Більше того, на момент, коли я йшов з агентства, мені здається, було 4,5 мільярда грошей, які були виділені постановою, вони були в уряді і були в бюджеті заплановані ці кошти, мали перерозподілитися на інші підстанції, які вже більше виконували роботу. Ми цю постанову чекали, починаючи з січня, і в червні, коли я йшов, ми її не дочекалися. Шість місяців постанова про перерозподіл коштів не приходила. Знову ж таки це не мої кошти, це кошти були, які мали б передати підрядникам. Роботи були всі підтверджені.

З моєї точки зору, я про це говорив публічно, я вважаю, що це було штучне створення умов, в яких би ми зупинялись... група зупиняла роботу, і штучне створення умов, що ми недієздатні. Саме з цієї причини...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Штучне таке створення ким?

НАЙЄМ М. Я вважаю, урядом, Прем'єр-міністром... *(Шум у залі)* і міністром фінансів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І міністром фінансів. А в чому була мета їхня з вашої точки зору?

НАЙЄМ М. Мені здається, що була політична боротьба, до якої я був не долучений. На жаль, ми стали... наслідком цього стало звільнення і нашої команди в тому числі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто політична боротьба, намагання позбутися вас цих посад, на яких ви знаходились.

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це насправді дуже серйозно, тому що ми розуміємо, що від стану об'єктів захисту далі залежить, наскільки вони будуть захищені під час російських атак. І ми знаємо, що ці атаки були, і ми так розуміє, що це могло вплинути безпосередньо на ті враження, які були завдані безпосередньо об'єктами. Правильно я розумію?

НАЙЄМ М. Можна і так сказати. Це ваші слова.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А ваші слова, тобто це могло вплинути на те, якщо недобудоване укриття і наноситься удар по цьому об'єкту. Це впливає на наслідки цього удару чи ні?

НАЙЄМ М. Я вважаю, що держава приймає рішення про захист об'єктів енергетики, потім їх недофінансовує, тут є питання до того, хто приймає ці рішення.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Який обсяг коштів було виділено на захист станцій, скільки фактично освоєно за час, коли ви були керівником?

НАЙЄМ М. Зараз я скажу. Ми про це публічно говорили. В 2023 році на всі об'єкти було виділено двома постановами уряду 18,9 мільярда гривень, з яких 9,4 були призначені для захисту від ураження безпілотних летальних апаратів, тут мається на увазі другий рівень захисту, і 9 мільярдів для захисту ракетних ударів. Станом на кінець 2023 року фактичні витрати на будівництво захисних споруд склали 13,5 мільярда, з них 4,66 мільярда на другий рівень, тобто на безпілотні системи, і 8 на третій рівень захисту від ракет. Власне, все. В 2024 році, як я уже сказав, 4,5 мільярда гривень мали б

були виділитися, але вони не виділились, і на момент мого звільнення, це 12 червня 2024 року, ці кошти були ще не виділені для виконання робіт.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пані Кіра.

РУДИК К.О. Чи була спроба, коли ви зрозуміли, що побудова об'єктів, ...*(Не чути)* що вона, скоріше всього, не буде дофінансована. Чи була спроба звернутися, можливо, за додатковими ресурсами до наших партнерів і... або привернути їх увагу до цього питання?

НАЙСМ М. Давайте так, до повноважень голови агентства відновлення, який знаходиться в зоні... орган управління яке міністерство, не входить функція залучення коштів. Ми залучали ці кошти, ми зверталися в тому числі, наприклад, на деякі об'єкти виділилися кошти від уряду Сполучених Штатів, не грошима, а матеріалами, це теж вказано, в документах є. Але знову ж таки пошуком фінансування цих робіт мав займатися, мабуть, якийсь інший орган.

І друге питання, це те, що на момент, коли були заплановані ці витрати, всім було відомо, що їх треба залучати. І це знову ж таки ми пропонували лише рішення, що дивіться, от є такі об'єкти, їх можна збудувати от за такі кошти. Уряд міг відмовити. Він міг сказати, ні, нам не підходить, наприклад. Але знову ж таки є численні листи від Прем'єр-міністра про те, що продовжуйте працювати.

Більше того, знаючи, що готуються до того, щоб назвати роботу агентства неефективною, я особисто звертався, і всі ці листи є в Агентстві відновлення, деякі з них ДСК, деякі з них, здається, відкриті, звертався і до РНБО, до Прем'єр-міністра, до Голови Служби безпеки безпосередньо про те, що недофінансування цих робіт призводить до... це загроза національній безпеці. Ми наводили факти, ми наводили кількість робіт, ми наводили фінансування, графік робіт, як вони виконуються. Більше того, всі обласні

адміністрації, в яких ми працювали, ви можете і зараз це спитати, вони підтвердять, що всі об'єкти, які ми збудували, вони будувалися швидше, вони будувалися ефективніше, вони витримали. По жодному з цих об'єктів досі немає ніяких претензій. Тому ми говорили про те, що потрібно фінансувати.

У відповідь нам надходили листи пришвидшити роботу. Безпосередньо звертався до Прем'єр-міністра щодо фінансування третього рівня, того, що нам треба продовжувати роботу, буде фінансування чи не буде. Надходили листи надати графік виконання робіт.

РУДИК К.О. Чи можете ви дати...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Кажіть, пані Кіра.

РУДИК К.О. Чи можете ви дати оцінку тому, як ця ситуація, яка призвела до того, що величезна кількість приватних підрядників не отримала свої кошти або отримала їх пізніше, як це повпливало взагалі на бажання приватних підрядників працювати з державою і взагалі на довіру, а також на корупційні ризики того, що в майбутньому держава буде співпрацювати тільки з якимись ручними підрядниками, які будуть мати цю довіру?

НАЙЄМ М. Питання не в ручних/ не ручних, питання в спроможності. Справа в тому, що компанії, які працювали на цих об'єктах, більше того, починаючи з першого дня повномасштабного вторгнення, майже всі компанії, які працювали в Агентстві відновлення, дуже багато з них працювало за свої власні обігові кошти. Ніхто не пригадує, що у 2022 році на початку скасували взагалі виплати по державному фонду... дорожньому фонду. Але роботи виконувалися. Розчищалися, будувалися, відновлювалися мости, якщо пам'ятаєте. Всі ці кошти робота не оплачувалася вчасно, всі ті кошти робилися в борг.

В якийсь момент якісь компанії втратили можливість, спроможність. Я вважаю, що це величезний удар по ринку. І це не питання конкретних компаній, це питання взагалі індустрії. Якщо ми говоримо про те, що ці компанії мають мати обігові кошти, зараз я не занурюся в питання, вони корупційні, не корупційні, вони там виконують правильно, неправильно роботу, це вже питання правоохоронних органів або державних службовців, які за цим слідкують. Але якщо ми даємо контракт підряднику, забезпечуючи його можливістю залучати кредит, а він залучає кредит під ці контракти, виконуючи роботи, а потім кажемо, вибачте, грошей немає, і по факту ми маємо зупинити його роботу.

Формально юридично, якби я отримав лист від Прем'єр-міністра або від уряду про те, що немає фінансування, я змушений був би, це по закону, зупинити роботи. Нас не попереджали про те, що не буде грошей, роботи виконувалися, але не виплачувалися гроші. І це, звісно, було по підрядниках, було по всьому ринку, який вимушений був робити за свої кошти. І я думаю, що це призвело... це великий удар по ринку і великий удар по довірі до держави, державних органів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Дякую.

Я хотів тут в цьому уточнити, а далі, пані Юлія, вам. Ви сказали, що ви зверталися також на РНБО, на Президента як голову РНБО?

НАЙЄМ М. Ні, на Раду національної безпеки і оборони, до Секретаря.

ГОНЧАРЕНКО О.О. До Секретаря. А до Президента ви звертались щодо цього питання, чи, можливо, на якихось засіданнях Ставки чи нарадах, що є проблема з фінансуванням цих робіт, а це призводить до затримки?

НАЙЄМ М. Мені здається, було декілька нарад, на яких ми говорили про це.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І?

НАЙЄМ М. Президент прямо звертався до Прем'єр-міністра, щоб фінансувались ці роботи?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи це змінило ситуацію?

НАЙЄМ М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Пані Юлія, ви хотіли? Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Здається, так, але... два, ні, тут теж на себе направте, тут краще два. Отак: раз, два, говоріть.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, чи приймала участь агенція відновлення у будівництві фортифікаційних споруд в зоні бойових дій, військових інженерно-технічних і фортифікаційних споруд?

НАЙЄМ М. Частково.

ЯЦИК Ю.Г. Частково. Скажіть, будь ласка, на підставі чого, яких нормативних актів агенцію залучали до будівництва фортифікацій і де саме?

НАЙЄМ М. Я зараз не пригадаю всі деталі. Мені здається, ми будували в Сумській області, не всю, ще раз, це не вся область. Це стосується лише, загальний відсоток того, що належало, тобто те, що мала будувати агенство, плюс 6 відсотків. Наскільки я знаю, і знову ж таки не те, що я знаю, а те, що було відомо, і на той момент заступник голови Офісу

Президента пан Кулеба курував цю роботу, тобто він проводив наради відповідні щодо будівництва. Агентство будувало швидше всіх, ми збудували майже всі доведені до нас об'єкти. Більше того, перші ВОП, які з'явилися, на яких їздили всі чиновники і показували, як це круто і як вони відбудовані, були в Сумській області збудовані саме агентством. Це безліч роликів, це чомусь видавалось як результати обласних адміністрацій, але насправді це були наші об'єкти, які збудовані були нашими підрядниками і замовниками були ми.

Рішення про те, щоб перерозподілити, було прийнято урядом, тобто вони перерозподілили, хто в якій області є замовником якої кількості фортифікаційних споруд. Власне, все.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, в який період ви очолювали Агентство відновлення?

НАЙЄМ М. З 31 січня 2023 року до 12 червня... до 18 червня, здається, 18 червня 2024 року.

ЯЦИК Ю.Г. З 31 січня, да?

НАЙЄМ М. 31 січня 2023 року, так.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, з якого періоду Агенція почала приймати участь у будівництві фортифікацій?

НАЙЄМ М. Якщо я правильно пам'ятаю, постанова про будівництво була... Його погодження почалося, здається, в січні або в грудні 2023, в січні воно було вже погоджено. Ну, можливо, десь з січня, з лютого – з лютого, з лютого, мабуть, січня – лютого 2024 року.

ЯЦИК Ю.Г. 24-го року.

НАЙЄМ М. Так.

ЯЦИК Ю.Г. Так. Все правильно ви кажете. Скажіть, будь ласка, а коли була розроблена і затверджена Державна програма будівництва військових інженерно-технічних споруд і фортифікацій?

НАЙЄМ М. Мені невідомо. Ну, я не знаю дати точної. Не було в зоні моєї відповідальності, нашого міністерства в тому числі.

ЯЦИК Ю.Г. Квітень 2024 року.

НАЙЄМ М. Мабуть.

ЯЦИК Ю.Г. Я правильно розумію, що до початку I кварталу 2024 року будівництво державними органами військових інженерно-технічних і фортифікаційних споруд не здійснювалося?

НАЙЄМ М. Я би не сказав так. Тому що державна програма будівництва, ну, як би не є обов'язковим фактором для початку будівництва.

ЯЦИК Ю.Г. А гроші?

НАЙЄМ М. Гроші... Гроші, наскільки... От я зараз не згадаю джерела фінансування цих робіт. Передбачається, знову ж таки, це моє припущення, що це був резервний фонд, з якого могли виділятися, ви знаєте, це... державна програма, це резервний фонд.

ЯЦИК Ю.Г. Резервний фонд якого ... *(Не чути)*

НАЙЄМ М. Резервний фонд, державний резервний фонд.

ЯЦИК Ю.Г. Державний резервний фонд, який виділявся Міністерством оборони для будівництва військових інженерних технічних споруд і фортифікацій саме на ЛБЗ. А ця державна програма, це там мова про лінії оборони другої і третьої черги, другого і третього ешелону, які вже виділялись кошти по державній програмі 2101020, правильно...

НАЙЄМ М. Дивіться, знову ж таки...

ЯЦИК Ю.Г. З 2024 року.

НАЙЄМ М. Дивіться, я знову ж таки не скажу вам, тому що ми не були органом, який формував цю політику в цій області. Мені було доведено завдання – будівництво безпосередньо цих... Були вказані області, були вказані безпосередньо керівники цих проєктів, тому що ми погоджували проєкти і з військовими адміністраціями, і з представниками військових. За які кошти і чи була там на той момент державна програма, я не впевнений. Передбачаю знову ж таки, що, можливо, була виділена строчка в бюджеті, яка дозволяла нам починати роботи. А потім могли вже внести офіційно... Або, можливо, вже була державна програма. Але я точно можу сказати, що це був січень-лютий.

ЯЦИК Ю.Г. Дивіться, тоді з вашого дозволу, колеги, я нагадаю вам, що, можливо, ви згадаєте, в 2022 році військові інженерно-технічні фортифікаційні споруди будувалися виключно на ЛБЗ, виключно силами військових. В 2023 році Мінстратегпром звернувся до Міноборони, Генштабу з листом про те, чи потрібна державна програма і централізоване будівництво таких фортифікацій другого, третього ешелону, другої і третьої

лінії оборони. Листування, пропозиції, все це відбувалося протягом пів року. По результатах Кабмін сказав, нам така державна програма не потрібна, будемо робити це в межах резервного фонду держбюджету Міноборони на оці фортифікації, на ЛБЗ. І лише, як ви правильно сказали, в 2024 році була все ж таки затверджена ця державна програма і в рамках цієї державної програми вже залучили і Державне агентство, і ДССТ потім до будівництва, і так далі. То скажіть, окрім сум, на яких напрямках, в яких областях Державна агенція виконувала такі роботи з будівництва фортифікацій ще?

НАЙЄМ.М. Ще раз, просто щоб було чітко зрозуміло нашим слухачам, дивіться, ця сфера управління не входила, тобто ми були Державним агентством відновлення і в 2022 році взагалі агентства не було.

ЯЦИК Ю.Г. Я розумію...

НАЙЄМ М. Тому як би що відбувалося на той момент, що стосується 2024 року, рішенням уряду нам було доведено, будівництво фортифікаційних споруд, здається, в трьох областях. Знову ж таки, підкреслюю, це не всі області, це не вся ЛБЗ, це стосується, якщо потрібно буде, можу письмово потім надати цю інформацію. Але мені здається, що я навіть не можу давати письмову цю інформацію, тому що кількість ВОП в цих областях є інформація закритого характеру. Але, знову ж таки, з того, що я пам'ятаю, це був дуже малий відсоток, який ми відповідали. Все, за що ми відповідали, ми повністю виконали, всі ці ВОП були збудовані, і наскільки я знаю, по них немає питань.

ЯЦИК Ю.Г. Пане Мустафа, я питання вам поставила: в яких областях?

НАЙЄМ М. Ще раз кажу, частково було Харківська, здається, трошечки Харківської. Було декілька ВОП, декілька, не вся лінія ДБЗ, по всій лінії ЛБЗ їх сотні, декілька було...

ЯЦИК Ю.Г. Область.

НАЙЄМ М. Я ж вам сказав, Харківська, Донецька, Луганська і Сумська. От чотири області, в яких, ми...

ЯЦИК Ю.Г. А Запорізька?

НАЙЄМ М. Що-що?

ЯЦИК Ю.Г. А Запорізька?

НАЙЄМ М. Можливо, було і там. Я просто зараз області всі не ригадаю. Ці області пригадую тому, що там були, я сам їздив. І здається, в Запорізькій ми теж були. Я зараз, от просто щоб вас не обманювати, не скажу конкретно про цю область.

ЯЦИК Ю.Г. Може, я вам нагадаю тоді. В серпні 2025 року ДБР провело одинадцять обшуків у підрядників служби з агенції, вашого структурного підрозділу, де по кільком підприємствам, Мелсіті, Фундамент-Л...

НАЙЄМ М. Ви впевнені, що це наші підрядники?

ЯЦИК Ю.Г. Підрядники, які залучалися в тому числі через агенцію...

НАЙЄМ М. Ще раз, ви впевнені, що це підрядники нашого агентства? Я думаю, що ви не впевнені. Таких підрядників я не пам'ятаю. Ви плутаєте, тому що замовниками цих робіт були обласні державні адміністрації...

ЯЦИК Ю.Г. В тому числі.

НАЙЄМ М. І вони могли бути там. Тому я би не плував. І це, знову ж таки, я би не поширював цю інформацію, це некоректно по відношенню до людей, які працювали. Поясню, чому. Тому що на лінії зіткнення, тобто на ЛБЗ, і ті фортифікаційні споруди, які будувалися, якщо ви знаєте, розбиралися в цьому питанні, є три лінії. Ми будували лише третю лінію, тобто останню, не першу, не другу, а останню, і це стосувалося декількох ВОП в декількох областях. Все інше робилося або обласною державною адміністрацією, або, як правильно ви сказали, ДССТ (Державною службою спеціального транспорту). Що стосується наших робіт, отаких підрядників я не пригадую. Тому інформація про те, що у наших підрядників проходили обшуки, зараз є неправдивою і ви її зараз розповсюджуєте в рамках роботи комісії. Я думаю, що ви теж за це маєте нести відповідальність.

ЯЦИК Ю.Г. Я послалася на інформацію Bihus.Info.

НАЙЄМ М. Там не написано, там написано, що це підрядники агентства відновлення?

ЯЦИК Ю.Г. Там зазначено про те, що такі організації залучалися під час виконання робіт через службу відновлення в Запорізькій області та ОВА.

НАЙЄМ М. Так ви впевнені, що це саме нашої служби відновлення, не нашої, а агентства відновлення? Я думаю, що там, що ці підрядники не були в Запорізькій... або, можливо, вони з'явилися після того як я був звільнений.

На момент мого звільнення назви таких компаній, я приблизно пам'ятаю всі компанії.

ЯЦИК Ю.Г. Так, я перепрошую, ви в 24-му році звільнилися, а це за 25-й рік.

НАЙЄМ М. Тоді давайте якби да, дуже вас прошу. Дякую за акуратність.

ЯЦИК Ю.Г. Я перепрошую. Скажіть, будь ласка, в якій формі укладалися договори з вашими підрядними організаціями, чи це були прямі договори, чи це через систему Prozorro укладалися договори?

НАЙЄМ М. Якщо я пам'ятаю, Постанова про будівництво фортифікаційних споруд дозволяла робити прямі договори. Це перше.

Друге. Як ви собі уявляєте оголошення в Prozorro і оголошення переліку компаній, які будують фортифікаційні споруди під час війни? Я, просто мені це важко уявити. Що стосується як ми, як я можу сказати як ми це робили, яким чином ми відбирали підрядників. Наприклад, в Донецьку область ніхто не хотів їхати. Просто фізично. Якщо ви бачили ці фортифікаційні споруди, поїдьте подивіться. Це поле...

ЯЦИК Ю.Г. В Мирнограді я бачила ваші фортифікаційні споруди.

НАЙЄМ М. Я не впевнений, що це наші. Дивіться, це ж некоректно. Я ж не можу сказати, що вся Верховна Рада – це ви, правильно? Там є різні люди, в тому числі які борються проти України. Я ж не кажу, що ви конкретно... Це ж некоректно з вашого боку.

Є ВОП, які ми будували. На тих об'єктах, де ми будували, ми відбирали тих підрядників спроможних, які могли будувати. Але закупівля робіт, цих

робіт, вона мала б відбуватися, до речі, звертаю вашу увагу, зовсім по іншій процедурі, тому що це оборонні закупівлі. І є окрема постанова, окрема нормативна база, яким чином проводяться оборонні закупівлі і хто за що там відповідає. Там трошки інакше побудовано ніж загальне будівництво, цивільне будівництво, якщо держава замовляє. Ми проводили все чітко згідно цього законодавства. Тобто це всі об'єкти, які проводились, це проводились безпосередньо після рамкових консультацій. Більше того, ми говорили з тими компаніями, які могли їхати. Ще раз нагадую, у Донецьку, Луганську області ніхто не хотів їхати, туди не можна заїжджати технікою, це важко. Туди заїжджали компанії, які або були спроможними, або які просто на свій ризик їхали туди. Я вже не кажу про те, що під час...

ЯЦИК Ю.Г. Ви про третю лінію оборони кажете?

НАЙЄМ М. Так.

ЯЦИК Ю.Г. Тобто коли мерія Покровська висаджує квіти або...

НАЙЄМ М. Вибачте, а я який маю стосунок до мерії Покровська?

ЯЦИК Ю.Г. Я вам в цілому кажу.

НАЙЄМ М. Не треба в цілому, я в цілому теж можу сказати, що робить Верховна Рада, яка скасувала Державній дорожній фонд.

ЯЦИК Ю.Г. Слухайте, у 2024 році третя лінія оборони була... тоді ще не було таких уражень FPV, і тоді в 2024 році третя лінія оборони будувалася без перешкод.

НАЙЄМ М. Пані Юлія, вибачте, будь ласка, я вам можу сказати, конкретно назвати ВОП в Сумській області, які тричі вражалась і FPV, і ракетами, а будівництво продовжувалось. І те, що в той момент не вражали третю лінії оборони FPV, це не так. Це не так! Там були і поранені, і вбиті, і це інформація, яку ви можете просто запросити і у агентства, і у підрядників, тому це не зовсім так. Не всі підрядники туди хотіли їхати. Ті, що поїхали, вони працювали там на свій страх і ризик. Я вже не кажу про те, що деякі не доїжджали, тому що по дорозі їх зупиняло ТЦК і забиравало працівників. Це теж знову ж таки...

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, до речі, раз ми згадали про Сумську область. В Сумській області за часів голови обласної адміністрації військової Артюхова було побудовано 167, здається, об'єктів фортифікаційних різних, з них дві треті договори були укладені з криворізькою фірмою, я зараз просто не згадаю назву цієї фірми, яка мала в оренді кілька екскаваторів і кілька найманих працівників, взяла кошти і зникла. Це не ваші об'єкти були? Ну, я просто для уточнення.

НАЙЄМ М. Мені дуже шкода, що ви навіть, говорячи свої слова, ви не розумієте, що ви говорите. Дивіться, ви кажете, що ОВА виявила цих підрядників. Я вам ще раз повторюю, ми не причетні, і ви сказали... я не причетний до...

ЯЦИК Ю.Г. *(Не чути)*

НАЙЄМ М. Те, що було збудовано в Сумській області нашою службою, це найкращі ВОП в цій області. Ви можете це... навіть я скажу, що тут їздив Президент, їздив Прем'єр-міністр, вони показували картинки цих ВОП, які були знову ж таки найкращі. І я вважаю, що ця робота була

виконана професійно. Що стосується того, які компанії кудись зникли і так далі, це точно впевнений, що не наші підрядники.

ЯЦИК Ю.Г. Картинки – це дуже добре, але є звіт Рахункової палати Верховної Ради, аудиторський звіт, який от просто розгромило ті показники по будівництву фортифікацій, зазначаючи, що в Донецькій, Запорізькій області...

НАЙЄМ М. Чи є там згадування Агентства відновлення?

ЯЦИК Ю.Г. Згадування є ...

НАЙЄМ М. Чи є там якісь нарікання? А я вам скажу, що немає. Тому що, дивіться, я читав цей звіт.

ЯЦИК Ю.Г. На різних підрядників, і ОВА, і ДССТ, і агенцію...

НАЙЄМ М. Ви впевнені в цьому?

ЯЦИК Ю.Г. Да. І в тому числі я скажу, що є нарікання на якість робіт. Я зараз не кажу про агенцію, я в цілому кажу за... Я уточнюю, щоб вас там не образити. То в мене у зв'язку з цим і було питання, чи знайомились з цим звітом, він таємний. я не можу зараз, на жаль, озвучувати повні цифри. Скажіть, будь ласка, чи всі об'єкти, виконані агентством, були передані на обслуговування ДССТ всі 100 відсотків без зауважень, без нарікань.

НАЙЄМ М. Дивіться, якщо правильно... ви правильно сказали, що я пішов з посади в червні 2024 року, на той момент передача на баланс відбувалась достатньо дивним чином, тому що не буду нікого обвинувачувати, але ...*(Не чути)* дуже повільно. І багато ...*(Не чути)* були

збудовані нашою командою при нашій команді, вони вже були передані на баланс ДССТ після нас. І я не знаю, яка доля, чи вони були прийняті на баланс, чи ні. Але я знаю, що наші служби приймали ці роботи, підписували акти виконання цих робіт, і думаю, що вони були достатньо якісні, оскільки, знову ж кажу, до нас питань не було. Знову ж таки по термінах виконання робіт, по якості виконання робіт і це було, визнавалося, всі ми були на той момент першими.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, в мене останнє питання. Я з вами згодна, що ви по актах приймали роботи без зауважень, а потім ДССТ по якості приймало, лише 30 відсотків станом на 2025 рік вони прийняли збудованих фортифікацій всіма, і ОВА, і... Тому скажіть, будь ласка, в мене останнє питання, яким чином відбувалося погодження місця розташування фортифікаційних споруд з Генеральним штабом, з угрупованнями військ відповідних обласних територій, з військовими угрупованнями військ? І чи були випадки, коли змінювалися такі проекти або не надавалися відомості? Бо це було одне з причин, чому ДССТ потім не приймало на обслуговування.

НАЙЄМ М. Давайте я скажу коротко, відповім на ваше питання. Так, були. Я не хочу зараз називати, тому що це наші військові, я їх дуже поважаю, і я б не хотів зараз ... *(Не чути)* конкретних військових наражати там критику всіх військових і наводити на них тінь, знову ж таки з повагою до них ставлюся, але були випадки неодноразові, коли такі речі мали місце, і це дійсно сповільнювало роботи, і заважало.

ЯЦИК Ю.Г. Випадки уточнення, змін?

НАЙЄМ М. Вибачте, коли у нас, у вас протягом дня змінюється керівник напрямку, і нова команда приходить і змінює, навіть не розташування, а напрямок, якщо ви знаєте, що таке ВОП, а там вже почалися

роботи. І це хтось зробив за свої кошти, заплатили кошти, приїхала техніка, а потім кажуть, ні, це не тут, а треба тут. Це дивна історія. Я вже не кажу про погодження проєктів, які мали погоджуватися всіма сторонами.

Я думаю, що краще було б, і раджу, просто як колишній депутат написати запит з конкретними датами до Агентства відновлення, скажіть, будь ласка, в який момент у вас був ...*(Не чути)* на проєкт, коли ви отримали проєктну документацію, коли вона пройшла експертизу, коли її підписав голова ОВА, коли військові визначили місце розташування, в який момент почалися будівництва, скільки разів переносилося і коли були підписані акти. Ви побачите просто повністю всю картинку. Ну, там, де військові працювали дуже добре, і я перед ними приклоняюся, тому що були напрямки, де вони вночі приїжджали, погоджували, все було класно. І в тому числі були голови ОВА, які дуже класно працювали. Ми там збудували набагато швидше, просто тому що була співпраця, і ми робили там... разом це робили. Це не було там наше, їхнє, ми просто спільно робили. Але були випадки, коли, ну, це сповільнило роботу. Я думаю, що це не злий умисел, а просто або відсутність координації, або просто відсутність взаємодії.

ЯЦІК Ю.Г. Скажіть, фінансування було в повному обсязі, профінансовані всі роботи, які виконувалися агенцією? Чи були затримки у фінансуванні? І чи були якісь рекламації до виконавців про усунення недоліків будівельних робіт?

НАЙЄМ М. Ну, дивіться, наскільки я знаю, на той момент, коли я був, фінансування відбувалося достатньо регулярно до цього проєкту, і це правда. Знову ж таки, бюджети збільшувалися, це теж нормально при будь-якому будівництві, вони збільшуються, не тільки в нашій країні.

Що стосується рекламацій до робіт підрядників, я не пам'ятаю, щоб наше Агентство або наші служби, тому що вони були замовниками цих робіт, робили рекламації. Звісно, що у нас були там постійні наради на щоденній

основі, де ми контролювали хід виконання робіт, хтось відставав, хтось там... комусь треба було допомогти, в когось не було матеріалів, в когось не було... там на той момент були великі проблеми з бетоном, були проблеми з там з колючою проволокою і так далі. Але рекламації такі, щоб сказати, що підрядники там не зробили, ще раз, підрядників агентства і наших служб не було.

ЯЦИК Ю.Г. А окрім зводних опорних пунктів, які види фортифікаційних споруд виконував... ну, здійснювала Агенція ще крім цього?

НАЙЄМ М. Ніяких.

ЯЦИК Ю.Г. "Зуби дракона"? Антидронові сітки, ці дороги?

НАЙЄМ М. Ні. Ви знову плутаєте різні лінії. Це третя лінія, і там немає цього, на третій лінії лише ВОП. Ну, те, що було доручено нам.

ЯЦИК Ю.Г. Ну, третій лінії є, але я просто...

НАЙЄМ М. ... *(Не чути)* На той момент, четвертий рік, 2024 рік.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Рухаємося далі тоді. Продовжимо по енергетиці, ми не завершили. І ми говорили про будівництво об'єктів захисту енергетики. І в цій роботі, я так розумію, вам треба було співпрацювати з Міністерством енергетики. Як би ви оцінили співпрацю з Міністерством енергетики?

НАЙЄМ М. Формально юридично Міністерство енергетики погодило лише проекти, не проекти, а погоджувало перелік об'єктів, які треба було

захистити. Це стосувалось як першого рівня захисту, так і другого рівня захисту. Ця робота була проведена спочатку, після цього особливої співпраці з нами не було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи правильно я розумію, виглядає так, от зараз я вас слухаю, якщо повернутися саме до енергетики, вам дали конкретний перелік розподільчих підстанцій, це важливий об'єкт, але це частина величезної системи. І захист цієї частини системи, він сам по собі не приносить результат, сам по собі, він має бути ув'язаний захистом інших складових цієї системи. З того, що я зараз чую, був зроблений акцент саме на цих об'єктах, генерація не була підключена, Енергоатом по своїх об'єктах питання не ставив. Я так розумію, що це якраз і мала бути координаційна роль Міністерства енергетики, яка відповідає за в цілому систему, яка мала поставити техзавдання, технічне завдання по захисту об'єктів, але не тільки виділеного розподілення, але в цілому по ланцюжку.

НАЙЄМ М. Згідно законодавства діючого органом, який формує політику в сфері енергетики, є Міністерство енергетики.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Абсолютно вірно.

НАЙЄМ М. Відповідно вони мали б мати інклюзивний план, повноцінний, комплексний план захисту всієї енергетики.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи ви знаєте про існування такого плану?

НАЙЄМ М. Мені цей план не доводився, можливо, він є, я не знаю про його існування.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви його ніколи не бачили, з вами його ніхто не обговорював?

НАЙЄМ М. Не обговорював. Я не думаю, що мали б обговорювати, але я не знаю про його... на той момент у мене не було розуміння, що є такий план.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А чи на нарадах, які проводились, Ставка Верховного Головнокомандувача чи якісь наради, чи обговорювався такий план, його необхідність чи відповідність якихось робіт до цього плану?

НАЙЄМ М.. Я не є, я не входжу в Ставку. *(Не чути)* на тих нарадах, на яких обговорювалась моя робота. Під час виконання моїх робіт такого плану не... я про такий план не чув.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. Ви знайомі особисто з Германом Галущенком?

НАЙЄМ.М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви з ним познайомились, вже безпосередньо працюючи в уряді, чи знали його до того?

НАЙЄМ М. Ні, я був знайомий лише як з міністром енергетики.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би ви оцінили його ефективність? Ви іноді кажете, я не даю оціночних суджень, а іноді даєте, особливо, наприклад, народним депутатам.

(Загальна дискусія)

Герману Галущенку ваше оціночне судження.

НАЙЄМ М. Дивіться, коли говорять неправду і називають неправду неправдою – це не оціночне судження, це факт. Ми не відповідали за відповідно Трипільську ТЕЦ, яка... члени вашої фракції в тому числі...

ГОНЧАРЕНКО О.О. *(Не чути)*

НАЙЄМ М. Ще раз, це ж правда. Вони обвинувачували мене особисто. Я кажу, це неправда. Тому це факт, це не оціночні судження.

Що стосується пана Галущенка, ефективності, я думаю, що йому мають дати оцінку і правоохоронні органи, і Прем'єр-міністр, його керівник безпосередньо. Я не є суб'єктом, який може давати оцінку його ефективності.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви 10 червня 2024 року написали заяву на звільнення через системні перешкоджання. Це я вас цитую, правильно? Хто перешкоджав вам?

НАЙЄМ М. Дивіться, починаючи з жовтня 2023 року, по-перше, була обрізана повністю заробітна плата Державного агентства відновлення. Просто для вашого розуміння, агентство відновлення було головним розпорядником коштів десь до 100 мільярдів гривень. Заробітна плата головного спеціаліста нашого агентства була нижча ніж спеціаліста рибгоспнадзору. Це про пріоритети.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А яким був штат агентства, до речі?

НАЙЄМ М. Штат агентства центрального апарату десь 300 людей було, а в службах всього загалом десь 5 тисяч людей. Але ми кажемо зараз про центральний апарат, тому що місцеві служби, вони фінансуються трошки інакше. В центральному апараті чомусь... якщо пам'ятаєте в 23-му році, це

дуже класна ідея, красива, яка потім провалилась, про розподілення на три групи державних службовців, чомусь агентство відновлення, яке відало за логістику, інфраструктуру, захист енергетики в тому числі, нас віднесли до третьої групи. Це означає, що наша заробітна плата була нижча ніж у всіх інших державних органів влади. Ми робили порівняльний аналіз, у нас був найнижчий рівень заробітної плати. Що таке найнижчий рівень заробітної плати, в нас деякі люди отримували 12 тисяч гривень в Києві. І ми доносили, що, вибачте, коли у вас головні спеціалісти в деяких міністерствах отримують 30, 40, 50, 60 тисяч, це люди, які не підписують документи на мільярди гривень, а в нас 12 тисяч гривень, ми це доводили і Міністерству фінансів, Кабінету Міністрів, нам сказали, що, ну, що ж, така історія.

Я знаю точно, що була нарада, на якій Прем'єр-міністру про це прямо сказали, що дивіться, так воно не працює. Головний розпорядник коштів, ми єдиний головний розпорядник коштів, в третій групі по заробітній платі були. В нас тікали люди просто тому, що в них не вистачало коштів на оренду квартири в Києві. І ми це не приховували, ми прямо про це писали, що це шкодить. Йшли кращі кадри. Вони йшли куди? Вони йшли до підрядників працювати, які платили більше. Ми казали про те, що дивіться, це неправильно. Нам сказали: хай терплять. Те, що я чув безпосередньо від людей, які були на цих нарадах.

Ми писали листи про те, що дивіться, ми не просимо нам збільшувати заробітну плату, просто підніміть нас хоча б до рівня всіх інших головних розпорядників коштів. Знову ж повторюю, це мільярди коштів, як ви можете вимагали в людини, які підписує ці історії, бере на себе відповідальність, 12 тисяч гривень ви їй платите. Ми про це казали прямо. Нас не послухали, вбили заробітну плату і до січня 24-го року ми втратили приблизно 30 відсотків нашого центрального апарату. Ми про це сказали прямо, і є листи на Прем'єр-міністра, і це було прямо оголошено. Нам сказали: це не поміняється, буде так буде. Це перше.

Друге.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я задаю конкретне... Ви сказали: хай терплять.
Хто це сказав?

НАЙЄМ М. Наскільки мені відомо, це сказали члени уряду. Я не буду зараз говорити конкретно, тому що я не був на цій нараді, це передали...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я задаю зараз конкретне питання.

НАЙЄМ М. Ще раз. Мені передали це інші люди, тому що я не був на цій нараді. Коли б я чув, я сказав би прямо як є. Я не знаю конкретно, хто, не буду говорити, але на цій нараді були в тому числі міністр фінансів і Прем'єр-міністр.

Проблема вся в тому, що це відбувалося не тому, що в держави не було грошей, тому що, ще раз кажу, заробітна плата головних... навіть зараз я думаю, якщо ви порівняєте, я думаю, що ви як народний депутат, ви маєте на це звернути увагу. Просто зверніть увагу, коли у вас орган, який розподіляє мільярди коштів, має заробітну плату таку, ну, це означає, що ми рано чи пізно вдаримося в стінку і буде якась історія.

Друге, це що стосується фінансування дорожнього фонду. Який був повністю обрізаний, коли ми казали, що, дивіться, у нас підрядники працюють в борг, дороги просто, ну, в тому стані, в якому вони є. Ми писали листи аналітичні повністю з викладенням усіх фактів, що стосується прифронтових доріг, доріг оборонного значення, доріг національного значення, по яких їдуть вантажі, наводили статистику, наводили дані, наводили ситуацію, яка сталася в 2023-2024 рік, коли були найбільші перепади температур взимку і в нас дорога просто, ну, почала сипатися. Реакції не було, тобто просто обрізали повністю все фінансування на агентство. І вже починаючи з січня місяця, я вже сказав, припинився взагалі повністю розгляд наших постанов, які стосувалися перерозподілу коштів на

об'єкти енергетики, це про ті 4,5 мільярда, ... *(Не чути)* публічно про це сказав, я нічого нового зараз не говорю. Це відбувалося системно. І я просто ... *(Не чути)* як може працювати, як він працював, коли потрібно було, коли хотів. Дійсно, там був дуже гарний період співпраці, коли ми дуже швидко рухалися, дуже швидко приймали документи і чули один одного. Я вважаю, що це було наслідком політичних якихось суперечок, не знаю, не буду в це втручатися. Але воно призвело до того, що в нас люди йшли з роботи, підрядники не отримали кошти, роботи сповільнювалися, якісь роботи зривалися. Реальність така.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Мустафа, будь ласка, ви 10 червня написали заяву на звільнення. Ви зайшли в свій фейсбук і пишете: мені система перешкоджають працювати, я звільняюся. Я дякую вам за розширення, ви дуже цікаві речі навели і важливі. Але я хочу від вас почути, ви, коли писали, ви ж когось мали на увазі, не загально якихось людей, не погоду на вулиці, ви мали на увазі конкретних високопосадовців. Вам не могла перешкоджати прибиральниця в будівлі Кабінету Міністрів чи ще щось, то ви когось мали на увазі конкретно. Будь ласка, назвіть прізвища людей, які системно перешкоджали вашій роботі як керівника Державного агентства з розвитку інфраструктури.

НАЙЄМ М.М. Дивіться, документообіг в Кабінеті Міністрів він має свою там природу проходження, да, документів. І коли документ заходить на погодження уряду і залишається там три місяці або чотири місяці, сказати прямо, що це Прем'єр-міністр або міністр фінансів, або якийсь інший міністр, досить важко. Але є Секретаріат Кабінету Міністрів, є Міністр Кабінету Міністрів, які керують всім цим документообігом. І я знаю точно, що наші документи зупинялись. За чіїми вказівками, я не знаю...

ГОНЧАРЕНКО О.О. І не розібралися в цьому...

НАЙЄМ М. Я точно розумію, що це воно не само відбувалось...

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... *(Не чути)* для того, щоб вирішити це питання, прийти до цього високопосадовця, зустрітись, спитати, в чому проблема, я не можу працювати і так далі, не можу дати результат.

НАЙЄМ М. Листи, у мене був згідно моїх посадових обов'язків і згідно законодавства був орган управління – це міністерство. Я звертався до пана Кубракова, пан Кубраков звертався до Прем'єр-міністра, ми надсилали ці листи, відповіді ми не отримували щодо постанов, які не проходять, щодо грошей, які не виділяються, щодо державного фонду, який не виділяються і так далі. Ми отримували натомість подальші листи звітувати про виконання робіт. Я вважаю, що це було езуїтство. Коли остання нарада...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви отримували ці листи від...

НАЙЄМ М. Від Прем'єр-міністра.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Від Прем'єр-міністра.

НАЙЄМ М. Прем'єр-міністр дає...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Давайте сформулюємо. Ви вважаєте, що Прем'єр-міністр Шмигаль перешкоджав вашій діяльності. Ви вважаєте. Так чи ні?

НАЙЄМ М. Я вважаю, що в Прем'єр-міністра були свої особисті суб'єктивні причини не сприяти роботі ключового агентства в державі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви нещодавно в інтерв'ю сказали, яке було опубліковане днями, сказали, що Шмигаль, коли був на посаді Прем'єра, збирав послів G7 і розповідав їм, що Агентство відновлення будує об'єкти дорожче ніж потрібно, і це корупція. Що мав на увазі Шмигаль? І як на вашу думку, чому він це розповідав послам? Розкажіть нам про це більше.

НАЙЄМ М. Дату точну не пригадаю, але дійсно була нарада на яку були запрошені послы G7, я думаю, що ви можете до них теж звернутися, вони підтвердять вам. На яку був запрошений пан Кудрицький, на якій був Прем'єр-міністр і хтось ще, де він показав наші об'єкти і об'єкти Укренерго, натякаючи на те, що... не натякаючи, а напряду кажучи, що там корупція.

Справа в тому, що технічні завдання на всі проєкти будівництва і наших укриттів і укриттів Укренерго затверджувало Укренерго. Звісно, що могли бути різні види робіт, у нас були інші підстанції, наша підстанція, наприклад, там 330/850, всі інші підстанції 110, наприклад. Так були підстанції, по яких наші коштували дорожче, і це правда, але ми підтверджували всі ці ціни, ціни були оприлюднені раніше ніж усіма, на всі матеріали були оприлюднені публічно.

Більше того, під час затвердження цих цін я залучав як голова агентства, ми залучали і Службу безпеки України, і Бюро економічної безпеки, і всіх тих, хто мали можливість відслідкувати будь-які маніпуляції з цінами, на той момент були адекватні ціни. Технічні завдання, ще раз кажу, на ці об'єкти були затвержені і Генеральним штабом, і Укренерго.

Після того, як була ця нарада вона була достатньо скандальна, декілька послів, з якими я спілкувався, для них це була дивна історія, коли Прем'єр-міністр прямо вказує на корупцію в агентстві, на що йому було запропоновано звернутись до правоохоронних органів. Я знаю, що було намагання звернутись до правоохоронних органів, чомусь офіційної зави не було, але було звернення особисте і усне, що з цим зробити.

А що стосується безпосередньо цих об'єктів, ми надали, на те була створена спеціальна група, тому що країни послів, які були присутні на цих нарадах, були залучені у допомозі Україні по фінансуванню цих об'єктів. Звісно, що для них був це шок, і вони зібрали спеціальну групу, в яку входили представники правоохоронних органів інших країн в тому числі, якими були...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це мова йде про які країни?

НАЙЄМ М-М. Сполучені Штати. Ми передали їм повністю, і ми, і пан Кудрицький всю проектну документації. Був обраний об'єкт, по якому ми передали документацію, ціни і технічні завдання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А як відбулося... Там, я так розумію, частина цих документів для службового використання.

НАЙЄМ М. Так, це правда.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи були проведені всі процедури?

НАЙЄМ М. Окремий протокол, по якому ми погоджувалися передачу цієї інформації. Більше того, вся ця інформація була... тобто не було координат, були надані просто технічні завдання і проектні роботи, і ціни на матеріали виконання робіт. Після цього порівняння, воно тривало достатньо довго, я знаю, що був лист, який був направлений особисто Прем'єр-міністром про те, що вони не вбачають там корупційних ризиків. Так, дійсно, різні об'єкти, вони різного порядку, вони різного масштабу, там може бути дорожче або дешевше. На цьому це завершилося. Але я вважаю, що такі дії трошки руйнівні для репутації держави.

ГОНЧАРЕНКО О.О. 100 відсотків. З чим ви пов'язуєте їх? От ваша оцінка?

НАЙЄМ М. Оскільки мене на цю нараду не запросили. Тобто дивно було говорити про об'єкти Агентства відновлення, не запрошуючи представників Агентства відновлення. Ну, це посли сказали: де тут представник агентства? Щоб не було можливості хоча б відповісти на цю всю історію. Мені здається, що це пряма, я вважаю, що це суб'єктивна історія, і я вважаю, що ці особисті з ними якісь розбірки, які шкодили, і зрештою я про це публічно говорив, це причина, з якої я пішов.

Це нормально, коли Прем'єр-міністр вважає, що хтось може виконати цю роботу краще, і це його право обирати цих людей? Але тоді треба просто звільнити людину, а не шкодити роботі. Тому що коли зупиняються проекти, коли зупиняється фінансування і шкодять просто працівникам агентства, це, мені здається, не дуже правильно, не досить правильно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я погоджуюся з цим.

І, колеги, ми, як завжди, весь наш протокол і стенограма передається, за необхідності, в правоохоронні органи. Ми передамо стенограму нашого засідання в правоохоронні органи для того, щоб вони дали правову оцінку. Тому що, якщо те, що ми зараз почули з вами, це насправді дуже серйозно. Може бути різна політична боротьба, може бути різне політичне сприйняття чи несприйняття один одного, але коли політична боротьба призводить до шкоди національним інтересам і національній безпеці України в даному випадку, і ціна цього – це те, що люди без світла, а хтось може загинути, ми розуміємо з вами, що це прямо вже підпадає під Кримінальний кодекс України. Тому ми не є в даному випадку слідчим органом, але як тимчасова слідча комісія ми ці матеріали направимо, щоб була дана правова оцінка. Тому що, я думаю, це обов'язково важливо і дуже необхідно, тим більше що ми говоримо зараз з вами і неодноразово згадували прізвище Дениса

Шмигалья. Думаю, що нам варто було б його також запросити і поспілкуватись. Але сьогодні Денис Шмигаль відповідає за енергетику, він є Першим віце-прем'єр-міністром – Міністром енергетики України. Тому це є дуже серйозні питання.

Останній блок нашої розмови. І мова піде, безумовно, про справу "Мідас" і пов'язане з ним. Після оприлюднення розслідувань по справі "Мідас" 16 листопада 25-го року на своїй сторінці в фейсбук ви опублікували допис, в якому я зараз цитую: "Схеми такого масштабу ніколи не народжуються в голові однієї людини". Будь ласка, ширше скажіть, що ви мали на увазі під цим дописом, кого ви мали на увазі.

НАЙЄМ М. *(Не чути)* те, що написав.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Кого ви мали на увазі? Тобто давайте, я читаю це так, що це не може бути в голові Міндіча. А в чий тоді ще голові ця схема народилась?

НАЙЄМ М. Це ваша інтерпретація моїх слів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я не знаю, тоді дайте свою інтерпретацію... Будь ласка.

НАЙЄМ М. Ви розумієте, що такі гроші не можуть... або якщо дійсно такі факти були, тому що вони мають бути доведені в суді, якщо вони були, це не одна людина приймала рішення, не одна людина була причетна. Хто конкретно я не знаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви мали на увазі якусь конкретну людину, коли писали цей допис?

НАЙЄМ М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Кого ви підозрюєте?

НАЙЄМ М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, не мали. Чи ви знайомі з Міндічем?

НАЙЄМ М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ніколи з ним не зустрічались?

НАЙЄМ М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Детективи НАБУ оприлюднили фрагмент розмови фігурантів справи про те, що не треба будувати захисту, що це марна трата грошей. Я можу зачитувати, але, я думаю, немає сенсу. Ви бачили цю частину?

НАЙЄМ М. Чесно кажучи, я в шоці, тому що на той момент я пам'ятаю, що нам казали, що немає грошей, це неправильно, недоцільно, було дуже багато суперечок, але виявляється, що десь обговорювалось, що це просто не було потрібно. Для мене це дивно.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи можна, виходячи з того, що сьогодні відомо про масштаби атак на енергетику та стан захисних споруд, говорити про системний провал у підготовці захисту енергетичної інфраструктури.

НАЙЄМ М. Я не можу давати оцінку.

ГОНЧАРЕНКО О.О. На нашій ТСК 15 січня колишня міністерка енергетики Світлана Гринчук... Ви знайомі з нею?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. ... говорила, що об'єкти енергетики були захищені. Цитую: "З чого ви взяли, що захисту енергооб'єктів немає?" Чи погоджуєтеся ви з її цією тезою?

НАЙЄМ М. Ну, ви розумієте, справа в тому, що якісь об'єкти були захищені. Чи це стосується системно всіх об'єктів енергетики, я думаю, що тут треба питати в Міністерства енергетики. Але я радий, що пан Денис Шмигаль в своїх публічних заявах сказав, що перший-другий рівень спрацював. І я вдячний, я думаю, що оцінка нашої роботи, агентства, те, що ми зробили... Чи зроблено ще щось і чи захищено ще щось? Я знаю, що дуже багато... *(Не чути)* Укренерго. І вони теж захищали свої об'єкти, і достатньо ефективно робили свою роботу. А чи захищена вся енергетика, чи є там якісь інші проекти, я не знаю. Я думаю, що це закрита інформація, і мені її не доводили.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би ви охарактеризували відносини між пані Гринчук, паном Галущенком, паном Шмигалем? Чи можна їх назвати однією командою? З того, що ви бачили, це люди, які довіряли один одному?

НАЙЄМ М. Я з ними бачився лише на робочих нарадах, тому не можу...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну, може, склалось якесь враження?

НАЙЄМ М. Ну, пані Гринчук була заступником пана Галущенко, звісно, що були в одній команді.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А пан Галущенко і пан Шмигаль?

НАЙЄМ М. Мені здається, були різні періоди. Були періоди, коли там... Мені здається... у мене немає відчуття, що вони там були або разом, або... Ну, це уряд, вони працюють всі разом. Але були різні періоди, але це робочі моменти, вони були. У мене немає інформації про їхні якісь там стосунки, особисті або якісь інші.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Офіс Президента, чи ви під час вашої роботи контактували? Ви вже сказали, що ви не отримували вказівок якихось від Голови Офісу Президента Андрія Єрмака. Можливо, від його заступників, хто з Офісу Президента контролював вашу роботу чи якимось чином був дотичний, з ким ви могли вирішувати якісь питання? Ну, місце Офісу Президента в цій системі, так, як це бачите ви як урядовець на той момент.

НАЙЄМ М. Ну дивіться, ну, це були робочі стосунки, які стосувалися курування тих чи інших напрямків...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Хто, з ким от ви підтримували?

НАЙЄМ М. Найбільше, я думаю, що ми спілкувалися з паном Кулебою.

ГОНЧАРЕНКО О.О. З паном Кулебою?

НАЙЄМ М. Так. Ну, тому що він безпосередньо відповідав за регіональну політику, а ми в регіонах наші були служби, тому більше всього, мабуть, з ним.

ГОНЧАРЕНКО О. Наскільки робочою була ця комунікація?

НАЙЄМ М. Тільки робоча.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Наскільки ефективною була ця комунікація?

НАЙЄМ М. Були різні періоди, але... ну, були різні періоди.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Коли ви сказали, що вам перешкоджають системно, пана Кулебу ви теж мали на увазі?

НАЙЄМ М. Пан Кулеба не мав повноважень зупиняти або перешкоджати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Питання по вашим стосункам і знайомству з Володимиром Зеленським. Ви з ним знайомі, правильно?

НАЙЄМ М. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А коли ви з ним познайомилися? За яких обставин?

НАЙЄМ М. На якійсь робочій нараді.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто ви не були знайомі до того, як він був обраний Президентом?

НАЙЄМ М. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Як би ви охарактеризували стиль управління Володимира Зеленського, може, якісь рішення, де от ви побачили, його стиль керування?

НАЙЄМ М. Я б цього не робив.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви цього не робили, не оцінювали би його...

НАЙЄМ М. Я вважаю, що некоректно давати оцінку роботі Президента, тому що я знаю тільки по роботі, тим більше під час війни.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ваша співпраця з Президентом Зеленським була ефективною?

НАЙЄМ М. В мене не було прямої співпраці, я був на нарадах, де ми звітували про свою роботу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну, от ваше відчуття, ми сьогодні згадували і ви, наприклад, казали, що Президент Зеленський говорив Прем'єр-міністру Шмигалю про проблеми з фінансуванням будівництва об'єктів захисту енергетики. Ви сказали, що настільки вам відомо, декілька разів ці питання Президент перед Прем'єр-міністром підіймав. Я вас спитав після цього, чи після цього проблеми вирішилися. Ваша відповідь була: ні, проблеми не вирішилися.

В мене питання до вас. Чому? Тому що пан Шмигаль не вважав Президента керівником своїм? Ну, як так могло бути в нинішніх умовах

Верховний головнокомандувач дає вказівку, там ставить питання – і воно не виконується? Ваша оцінка?

НАЙЄМ М. Ну, дивіться, по моїй роботі завжди і в розмові з Президентом він завжди чув і ті проблеми, які були, і достатньо конструктивно багато проблем вирішувалось. Конкретно по цьому випадку чому це не вирішувалось, я думаю, це питання більше до уряду і, ну, до їхніх пріоритетів на той момент.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Шановні колеги, у мене немає більше питань до пана Найєма. Можливо, у вас?

Пан Найєм, якщо ви хочете щось на завершення сказати, щось...

НАЙЄМ М. Дякую вам за вашу роботу і дякую за те, що запросили. Якщо потрібні будуть уточнення, надам. Велике прохання не розповсюджувати витрати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Добре. Ми не розповсюджуємо.

НАЙЄМ М. Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам. Ми переходимо до наступного пункту порядку денного. І наступним ми запрошуємо до розмови пана Сергія Маркіна, голову Харківського обласного ТЦК та СП.

Будь ласка, пан Маркін займіть своє місце. Я і вам хочу зачитати.

МАРКІН С.О. Доброго дня, шановний голово, шановні колеги!

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вітаю! Як голова комісії хочу офіційно роз'яснити вам ваші обов'язки та попередити про сувору відповідальність, яку ви несете перед законом і суспільством, шановний пане Маркін.

Відповідно до частини першої статті 19 Закону України "Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України" ви зобов'язані давати правдиві показання та пояснення про всі відомі вам обставини, що є предметом нашого розслідування. Попереджаю вас, кожне слово ваше на цьому засіданні фіксується стенограмою та засобами відеозапису.

Згідно зі статтею 384 Кримінального кодексу України за надання завідомо неправдивих показань комісії передбачено покарання у вигляді виправних робіт, обмеження або навіть позбавлення волі. Будь-яка спроба ввести комісію в оману буде розцінено як перешкоджання здійсненню парламентського контролю. Згідно зі статтею 285 Кримінального кодексу України відмова від давання показань без законних на те підстав тягне за собою кримінальну відповідальність. Ви маєте право не розголошувати інформацію, яка згідно із законом визнана такою, що не підлягає розголошенню. Наскільки я розумію, ви підписали розписку...

МАРКІН С.О. *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тоді переходимо безпосередньо до питань до вас. Якщо у вас є бажання щось перед дачею свідчень щось сказати, нам про щось повідомити, можете зараз це зробити. Якщо ні, то переходимо до питань/відповідей.

МАРКІН С.О. Дякую. Переходимо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Тоді починаємо спілкування і починаємо питання розбирати. І в даному випадку ми підемо по конкретних кейсах, почнемо з цього, які ми бачимо проблеми в кейсах, м'яко кажучи, проблеми в роботі Харківського обласного ТЦК та СП.

І так перший кейс – самогубство у Шевченківському РТЦК. За даними поліції Харківщини 12 травня 2025 року 39-річний чоловік покінчив життя самогубством, вистрибнувши з вікна третього поверху будівлі Шевченківського РТЦК. В обласному центрі комплектування та соціальної підтримки розповідали, що чоловік добровільно погодився поїхати до центру, був без документів. Після цього інциденту начальника РТЦК СП Олександра Конєва та його заступника усунули від виконання службових обов'язків на час проведення розслідування. У поліції повідомляли, що у чоловіка, який загинув на території РТЦК та СП 12 травня, не знайшли слідів ушкоджень, які б були не притаманними для падіння з висоти.

Після цього вас призначили на посаду начальника Харківського обласного РТЦК і СП. Добровільно погодився, це офіційна інформація, яка була розповсюджена ТЦК та СП Харківським. Але чому людина, яка добровільно нібито прийшла до ТЦК, вистрибує з третього поверху і помирає? Що з нею відбулося всередині будівлі в ці години?

МАРКІН С.О. Дякую за запитання.

Але як ви правильно і вірно сказали, зосередили на цьому увагу, що я прийшов саме після вже виконаного даного факту. На мою думку, ганебний вчинок, незважаючи на те, з чийої сторони він був зроблений.

Зараз відповідна інформація стосовно проведення і тих результатів кримінального провадження за даним фактом, вона є, але на той час, коли виконуючи свої функціональні обов'язки керівника районного територіального центру комплектування чи обласний, висновки відповідні зроблені.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Які? Які висновки зроблені?

МАРКІН С.О. Іменно слідством, саме слідством, я не маю на увазі, зараз зі сторони військовослужбовців, тому я не маю точної оцінки тих дій. Було проведення кримінального провадження, за результатами якого були прийняті ті чи інші законні рішення. Але, чесно кажучи, я після того, як був призначений на посаду з 9 серпня 2025 року, я в деталі не вдавався. Я знав про даний факт. Я знав і знаю, і продовжую знати про те, що такі випадки в стінах територіальних центрів допущені в майбутньому бути не можуть, повинні були і були здійснені відповідні заходи забезпечення і порядку в...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Які заходи?

МАРКІН С.О. По-перше, у нас зараз визначені відповідні місця для перебування військовозобов'язаних громадян перед очікуванням команди про відправку у війська після того як представники військових частин їх погодили. Ці місця відповідним чином обладнані для функціонування і проживання громадян, будь-то година, будь-то до 12 годин на той період часу, коли слідують автотранспортні засоби до виходу з пункту попереднього збору військовозобов'язаних до пункту прийому особового складу у військовій частині.

Тому я не вдавався в подробиці того факту, який був здійснений до мого приходу, але так, факт, дійсно, плачевний і допущений бути в майбутньому не може.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Скажіть, ви згадали про те, що це абсолютно неприпустимо. Я так розумію, було службове розслідування?

МАРКІН С.О. Було і службове розслідування зі сторони вищого органу військового управління, так, і було кримінальне провадження за даним фактом.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Які результати саме службового розслідування? Кримінальне провадження ми знаємо, ми брали цю інформацію. Що з службовим розслідуванням?

МАРКІН С.О. По службовому розслідуванню я знаю те, що керівник, очільник районного територіального центру комплектування був відсторонений від займаної посади і відправлений до іншого місця проходження військової служби.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Де зараз проходить військову службу полковник Конєв?

МАРКІН С.О. Я не про полковника Конєва, я про начальника району. На момент мого виконання, початку виконання, тимчасового виконання обов'язків полковник Конєв перебував на лікарняному, з моїм приходом у червні 2025 року, і з подальшим перебуванням в наступних лікарняних закладах був переведений до нового місця служби, це штаб Оперативного командування "Південь".

ГОНЧАРЕНКО О.О. Яку він посаду там зараз займає?

МАРКІН С.О. Я не впевнений чи він зараз там, але призначений був на посаду старшого офіцера відділу логістики штабу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А ви згадали керівника районного ТЦК та СП, а він де?

МАРКІН С.О. Підполковник Голдобін був звільнений з військової служби за станом здоров'я після того, як був відсторонений на відповідний період часу, декілька місяців.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чи проходять вони, хтось з них, по оцій кримінальній справі?

МАРКІН С.О. Підполковник Голдобін проходив, так. Там же всі обставини відбувалися в стінах саме Шевченківського РТЦК. Тому я вважаю, я не впевнений, не запевняю, але вважаю, що, так, проходив, відповідні свідчення давав.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да, пані Юлія, звичайно.

ЯЦИК Ю.Г. Відсторонені вони були на час службового розслідування...

МАРКІН С.О. Саме начальник РТЦК, районного, а начальник обласного перебував на місці.

ЯЦИК Ю.Г. На місці. А скажіть, будь ласка, а результати самого розслідування? Бо відсторонення – це ж не результат. Чи підтвердились факти якісь, чи не підтвердились? Якщо підтвердились, то хто за що поніс покарання, дисциплінарне, там, чи що відбувалось? Це КСВ проводило розслідування?

МАРКІН С.О. Оперативне командування, скоріш за все.

ЯЦИК Ю.Г. ОК "Південь"?

МАРКІН С.О. Я з ним не ознайомлювався, я вам чесно кажу. "Схід".

ЯЦИК Ю.Г. ОК "Схід"?

МАРКІН С.О. Да. Ну... *(Не чути)*

ЯЦИК Ю.Г. То результати які?

МАРКІН С.О. Я не готовий відповісти, тому що не ознайомлювався з ними.

ЯЦИК Ю.Г. А які були підстави для переведення очільника РТЦК, СП?

МАРКІН С.О. Районного?

ЯЦИК Ю.Г. Да.

МАРКІН С.О. Я гадаю, якраз ті обставини: допоки тривало і не було завершено розслідування службове, начальник районного територіального центру був відсторонений від зайняття з займаної посади, від виконання обов'язків.

ЯЦИК Ю.Г. А переведення в ОК?

МАРКІН С.О. Ні... *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. В ОК був переведений обласний. А я цей момент не дуже зрозумів. Тобто відбувся ганебний випадок, трагічний, було службове розслідування. Після цього випадку фактично ви очолили обласне ТЦК та СП...

МАРКІН С.О. В червні... *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Хронологічно... *(Не чути)* саме так: тимчасово в червні, а потім постійно з серпня. Правильно?

МАРКІН С.О. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І до вас не довели результати службового розслідування? Тобто вам як керівнику непотрібно знати, що стало причиною і чому це так трагічно в даному випадку завершилося? Тобто вам офіційно результати службового розслідування по цій ситуації не були доведені ОК "Схід"?

МАРКІН С.О. Ну, тут річ в тому, що офіційно не були доведені. Мені вже були доведені факти, тобто конкретні дії, а також рішення по даним посадовим особам. Я знав про ситуацію, але особисто з документом стосовно результатів службового розслідування з вищого органу військового управління я був не ознайомлений.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви не були ознайомлені?

МАРКІН С.О. Ні. Но я знав про ситуацію і я точно розумів, що воно в майбутньому допущено бути не може.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Мені здається, це дуже неправильно, що вас не ознайомили з результатами службового розслідування. І вам вони потрібні як керівнику, чи не потрібні?

МАРКІН С.О. Вони були доведені усно моїм безпосереднім керівництвом стосовно прийняття рішень по тим чи іншим посадовим особам.

ГОНЧАРЕНКО О.О. По посадовим особам – зрозуміло, але мене цікавить, посадовими особами, ви, от наприклад, згадали, що після цього визначені конкретні місця знаходження людей і так далі. Тобто є ж системні якісь речі? Що відбулось? Людина добровільно їде в ТЦК і через декілька годин вистрибує з вікна. Ну, щось сталося з цією людиною в цей момент, в ці години. Це ж суперважливо для розуміння вашого як керівника, щоб безпосередньо не допустити такого на майбутнє.

МАРКІН С.О. З цієї точки зору, звісно, не хотілось би говорити про громадян, на які міри на сьогоднішній день, щоб уникнути проходження служби в армії, вони готові піти. Говорять про те, що був сплеск, зниження морально-психологічного стану громадянина, у відповідності до якого от він здійснив ці заходи. Але також не було і факту того, що я не можу навіть і уявити інших якихось факторів, які б могли повпливати на те, що людина от вистригнула з вікна.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А що значить, ви сказали сплеск, сплеск чого в людини? Тобто, ну...

МАРКІН С.О. Емоційний сплеск, який може сам штовхнути людину на ті чи інші дії, які несуть характер суїцидального впливу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дивіться, я просто зараз хочу зрозуміти краще, що там відбулося, а мені виходить, я вам зараз поставлю питання.

По результатах службового розслідування, як я розумію, як це мало бути. По результатах службового розслідування досліджений весь, там кожна

хвилина цих декількох годин, поки людина була в РТЦК, і до моменту, коли вона здійснила самогубство. Ну, це такі заклади, я не думаю, що, знаєте, це ж не те, що він там собі ногу порізав, а він вистрибнув з вікна і загинув. Я так розумію, що кожна хвилина мала бути досліджена і розуміння, хто з ним в цей час спілкувався, що говорив, яким чином, відеозаписи підняті. І це називається службове розслідування. А ви, враховуючи, що ви мені тільки що сказали, що до вас не було доведено службове розслідування, його матеріали, його результати письмово, так як це має бути, то виходить, що ви мені зараз кажете а я не знаю. Правильно?

МАРКІН С.О. Не зовсім так, але схоже на це.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не зовсім так, але схоже на це. Це хороше нове формулювання.

Пані Юлія.

ЯЦИК Ю.Г. Скажіть, будь ласка, а це кримінальне провадження, яке розслідує ДБР чи Нацпол?

МАРКІН С.О. По даному факту, який тільки що був, це Нацпол.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, це Нацпол, в нас є інформація.

ЯЦИК Ю.Г. А за якою кваліфікацією?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я можу на це питання відповісти. За процесуального керівництва Харківської спеціалізованої прокуратури слідчими відділення поліції номер 1 Харківського районного управління поліції здійснюється досудове розслідування за фактом смерті військовозобов'язаного Іванька на території Шевченківського РТЦК. За

ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою статті 115 умисне вбивство, да, встановлено, що військовозобов'язаний Іванько, перебуваючи на третьому поверсі Шевченківського РТЦК та СП міста Харкова, відчинив вікно та самостійно вистрибнув з нього. Оглянуто відеокамери, які розташовані на території Шевченківського РТЦК та СП, в ході якого вбачається, що о 18 годині 12 хвилин Іванько ходить самостійно по третьому поверсі приміщення ТЦК, поряд з ним нікого немає, далі відчиняє вікно, стає на нього та стрибає і приземляється головою об землю.

Під час огляду трупу Іванька виявлені тілесні ушкодження, характерні від падіння з висоти третього поверху, інших тілесних ушкоджень, які б свідчили про побиття Іванька, відсутні. За результатами судмедекспертизи причиною смерті Іванька є несумісна з життям сукупна травма тіла. До Національного наукового центру "Інституту судових експертиз імені Бокаріуса" 19 вересня призначена посмертна судово-психологічна експертиза та 19 серпня комп'ютерно-технічна експертиза відеозапису. До сих пір вони тривають, тобто вже більше ніж пів року.

ЯЦИК Ю.Г. А він проходив медичне обстеження ВЛК, визнаний придатним, непридатним, стан його психічного здоров'я?

МАРКІН С.О. Пані Юлія, я не готовий відповісти на це питання.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Немає результатів службового розслідування ...*(Не чути)* інших. І, як не дивно, я абсолютно не можу цього збагнути, тобто відбувається трагічна подія, вона призводить до заміни в тому числі кадрового складу, приходять нові люди, і новим людям не доводяться результати цього цифрового розслідування неофіційно і письмово, як це має бути, я просто як би от приймаються рішення, когось звільнили з військової служби, хтось поїхав в ОК "Південь", ближче до моря.

Так, йдемо далі. Кейс номер 2. Побиття Вадима Рудюка. 25 лютого 2026 року на сторінці Харківського обласного ТЦК та СП повідомили, що в час проведення військовослужбовцем у ТЦК заходів із оповіщення військовозобов'язаних цивільний громадянин Вадим Рудюк, в якого попросили надати військово-облікові документи, почав, цитую, "неадекватно себе поводити, проявляв агресію та намагався вчинити напад на військовослужбовців групи оповіщення", закриваю цитату. Далі у повідомленні йде мова про те, що вже у приміщенні ТЦК він ударив співробітника ТЦК.

Значить, мова йде про постраждалого переселенця із Костянтинівки Донецької області. Він на пенсії зараз. За словами постраждалого, він 30 років працював пожежним ДСНС. У 2016-2017 роках виїжджав в Авдіївку, Світлодарськ, чергував на Авдіївському коксохімі, під час обстрілів бойові виїзди, чоловік отримав статус учасника бойових дій.

Постраждалий у коментарі журналістам повідомив, що в нього при собі не було документів, він запропонував викликати поліцію поїхати за документами. Але його запакували в бус, відвезли в ТЦК та побили четверо військових. Після цього руки й ноги зав'язали скотчем та кинули на асфальт. Чоловік стверджує, що довго лежав на асфальті, ніхто не хотів викликати швидку.

Ви в курсі цієї ситуації?

МАРКІН С.О. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дайте, будь ласка, ваше розуміння, що відбулося?

МАРКІН С.О. У мене є відповідний опис, Олексій Олексійович, опис даної ситуації, яка сталась у стінах Немишлянського РТЦК та СП. Значить, по доповіді начальника районного територіального центру надійшла інформація спочатку про виникнення даної позаштатної ситуації, я називаю її

надзвичайна подія, стосовно даного громадянина Рудюка В.Є. З візуального огляду мною, в першу чергу я цікавлюсь завжди матеріалами відеоспостереження, які могли би бути в наявності в стінах тих чи інших приміщень районних територіальних центрів комплектування.

Так громадянин Рудюк, перебуваючи в тамбурі між входом і відповідними дверима контролю для проходу черговою зміною, перебував громадянин Рудюк, але був кусок "мертвої" зони, доступу до якої не було і не мав би ніхто, тому що двері знаходилися в залишку "мертвої" зони, буквально в пів метра. Замок був на вході і перебувати там фізично точно ніхто не зміг би. Але...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це що за кімната, вибачте?

МАРКІН С.О. Це не кімната, це тамбур між входом в районний територіальний центр і далі пропускним...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А що він там робив, в цьому тамбурі? Це він так заходив?

МАРКІН С.О. Після прибуття.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Після прибуття.

МАРКІН С.О. Значить, з вашого дозволу, доведу інформацію стосовно даного факту вже за даними проведення відповідного службового розслідування.

Конфлікт стався 23 лютого 2026 року. Групою оповіщення Немишлянського району в міста Харків ТЦК та СП, а також співробітником Національної поліції України з метою перевірки облікових даних був зупинений невідомий громадянин. На законні вимоги працівників

територіального центру та працівника Нацполу пред'явити військові документи не відреагував. Замість цього почав лягтися та накинувся з кулаками на співробітника Немишлянського ТЦК та СП. Поводився вкрай агресивно, постійно прокував співробітників територіального центру та Нацполу, Національної поліції, ображав нецензурною лайкою військовослужбовців, які були при виконанні службових обов'язків. Погрожував одному з співробітників ТЦК та СП. До того ж повідомив про наявність у нього двох гранат і нецензурно погрожував підірвати їх.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В нього були дві гранати?

МАРКІН С.О. Це він повідомив усно. Дозвольте я продовжу. Про будь-які законні підстави щодо відстрочки від мобілізації та про виключення його з військового обліку не повідомляв. Для уточнення військово-облікових даних дана особа була супроводжена до приміщення Немишлянського району в місті Харків ТЦК та СП. Під час проведення перевірки через базу даних АІТС "Оберіг" встановлено особистість доставленого громадянина. Ним виявився громадянин Рудюк Вадим Євгенович 1971 року народження, який перебуває на обліку в Новобаварському об'єднаному РТЦК та СП. Місце реєстрації: Донецька область, місто Костянтинівка, адреса: фактичне проживання місто Харків, вулиця Садибна, будинок 14в.

Відповідно до даних АІТС "Оберіг" громадянин Рудюк В.Є. є непридатним до військової служби згідно редакції Наказу №402 від 2024 року з виключенням з військового обліку.

Також встановлено, що дана особа має встановлену інвалідність III групи, загальні захворювання, з терміном переогляду 1 березня 2026 року. Підтверджуючих документів щодо інвалідності, документи, підтверджуючі саму особу, тобто паспорт або водійське посвідчення, додаток в Дії, військово-обліковий документ фізичний або в електронному вигляді не має, громадянин Рудюк не надавав. Під час з'ясування цієї інформації між

громадянином Рудюком та працівниками Немишлянського районного в місті Харкові ТЦК та СП сталась сутичка зі штовханиною. Після з'ясування даних фактів Рудюк вийшов з приміщення ТЦК об 11:26 у невідомому напрямку. В 11:35 Рудюк повернувся до Немишлянського районного ТЦК та СП та сів на лавку в холі навпроти приміщення чергової частини, це той тамбур, про який я говорив.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Через 10 хвилин повернувся?

МАРКІН С.О. Сів на лавку в холі навпроти приміщення чергової частини та попросив викликати екстрену медичну допомогу. Черговим районного ТЦК було викликано невідкладну допомогу за номером 103 та наряд поліції. Деякий час він поведився спокійно, але після прибуття його родичів, а саме дружини та сина, почав гучно скаржитися на стан здоров'я, продовжив поводити себе агресивно, провокував бійку з працівниками, висловлювався нецензурною лайкою, декілька разів падав на підлогу у холі. Також сидячи на підлозі на колінах, відвернувшись від вікна чергової частини, приховав обличчя, прикрившись руками. Після цього на ньому з'явилась подряпина. До того ж кілька разів перевертав та кидав стільці у холі. На неодноразові прохання припинити свої протиправні дії не реагував. Його дружина проводила несанкціоновану зйомку приміщення чергової частини та військовослужбовців територіального центру за допомогою особистого смартфона. Інформація, яку зазначена особа виклала у зверненні про тортури та йому подібне, не відповідає на самом деле дійсності і є намаганням дискредитувати військовослужбовця. За даним фактом проводиться досудове розслідування на сьогоднішній день у кримінальному провадженні за номером від 24-го... 26-го року.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це ми знаємо. А ваше службове розслідування проведено?

МАРКІН С.О. Так, моє службове розслідування проведено. І за тими фактами, які були викладені і досліджені – правопорушень зі сторони військовослужбовців і начальника територіального центру не виявлено.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Не виявлено. Давайте тоді я вам задам декілька питань.

Перше. От ви розповіли про те, що він вам казав, що у нього гранати, що там бився чи ще щось робив. А працювали бодікамери в групі оповіщення? Є відео, яке підтверджує це все?

МАРКІН С.О. Бодікамери на момент перебування в складі співробітника поліції і під час роботи групи оповіщення не було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Чому?

МАРКІН С.О. ...причини, зі слів свідчень солдатів, тобто військовослужбовців, які входили до групи оповіщення, вона була збита бодікамера під час штовханини, яка сталася.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тоді має бути на бод-камері зафіксовано момент збиття? Дива ж не буває, є бодікамера, вона знімає відео, починається штовханина, це має бути на бодікамері, потім її збивають. Є таке відео?

МАРКІН С.О. Цього відео немає і *(Не чути)* свідчення цього військовослужбовця вони були *(Не чути)*. І прийняте рішення таке, що бодікамерами на місці зйомка не проводилась.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто, перше, ми констатуємо, що бодікамери не працювали в групі оповіщення. І все, що зараз сказано про поведінку пана

Рудюка, є просто свідченнями військовослужбовців ТЦК. Так само, як пан Рудюк говорить, що йому там зав'язали руки, ноги скотчем і кинули на підлогу. Ви говорите, що це неправда. Ну, так само можна сказати – неправда, що він казав все це, тому що немає бодікамери.

Звідси питання: а чому немає бодікамер? Чому ваші групи оповіщення (*Не чути*) коли вони мають бути?

МАРКІН С.О. Вони мають бути. Так, під час здійснення або створення тих чи інших ситуацій людський фактор відпрацьовує у солдата і бодікамера або забувається, або не включається навмисним чином. Це досліджується під час кожного трапляння таких ситуацій.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Скільки бодікамер, скільки там було військовослужбовців у групі цій оповіщення?

МАРКІН С.О. Три військовослужбовці, на кожну групу іде по одній бодікамері. Плюс бодікамера у співробітника поліції.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто мало працювати дві бодікамери. Вони одночасно обидві зникли?

МАРКІН С.О. Камера в групі оповіщення в складі військовослужбовців вона є, але включення її роботи не було.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто вона була, але була не включена. А поліцейського бодікамера?

МАРКІН С.О. Не готовий відповісти про включення поліцейського бодікамери.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Але немає відео і з бодікамери поліцейського, тобто виходить, що дві бодікамери були і жодна з них не працювала.

Скажіть, будь ласка, а якщо в групі оповіщення не працюють бодікамери, ви якісь застосовуєте заходи службового впливу на таких військовослужбовців для того, щоб все-таки вони включали бодікамери?

МАРКІН С.О. Постійно заходи дисциплінарного впливу. Є дуже багато фактів і ми добре, плідно працюємо і взаємодіємо з військовою службою правопорядку. Ми надолужуємо відповідні прогалини в цьому напрямку роботи. У нас була деяка нестача бодікамер, камер спостереження, але на сьогоднішній день 128 камер забезпечують повноту, навіть включення до кожної з груп по дві бодікамери. За цим напрямком діяльності зараз особливий контроль, плюс блоки накопичення інформації, які зберігаються у заступників, начальників мобілізаційних відділень. Після результатів заходів кожного оповіщення вони знімають інформацію і зберігається до місяця, окрім тих випадків, можливо більше строку, коли проводяться якісь провадження або розслідування. Тобто на кожному РТЦК на сьогоднішній день є диски зняття інформації з бодікамер і по дві бодікамери на кожен групу оповіщення з кожного РТЦК.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Підводимо таку певну ризик під цим кейсом.

Значить, є інвалід третьої групи, учасник бойових дій, людина, яка гасила Авдіївський коксохім, тобто це не людина яка там десь щось ховалася, не злочинець і ніколи не засуджена, нічого. Людина, яка має всі підстави для того, щоб сьогодні не служити, бо вона не може це робити згідно стану здоров'я.

В результаті по тих даних, які є. Значить, є судово-медична експертиза. І в нього діагностовано, в Рудюка, закрита черепно-мозкова травма, струс головного мозку, численні гематоми та забої. При цьому все це відбулось після його спілкування з групою оповіщення, при цьому відео з бодікамер

немає групи оповіщення, відео з тамбуру попало в мертву зону, я не знаю, чого в тамбурі є мертва зона. А не можна так поставити камери, щоб не було мертвої зони в тамбурі і було б все видно, що там відбувається? Там мертва зона, тут непрацююча бодікамера, в людини черепно-мозкова травма та струс головного мозку. Це все наш ветеран, українець, інвалід. Все, все нормально, службове розслідування в РТЦК прийшло до висновку, що проблем немає. Все, я правильно зараз підвів, певно, підсумок нашого зараз розбору?

МАРКІН С.О. Пане Олексію, мені важко трактувати даний факт, тому що я зважаю також на факти, які відбуваються щоденно в наш період часу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні-ні, це не щоденно, це конкретний факт. Ми говоримо про громадянина України, який ще має заслуги перед Україною, він учасник бойових дій, він пожежник, він служив фактично теж. І він просто йшов по вулиці, я вже не питаю чого, як він говорить, що він запропонував підїхати додому. Чого не підїхали до його дому, щоб людина документи показала? А замість цього він опинився в мертвій зоні в камері з гематомами і з струсом головного мозку, і закритою черепно-мозковою травмою. Так не має бути, це неправильно.

Ідемо далі, кейс номер три – побиття вчителя історії. 11 травня 25-го року в соцмережах з'явилося відео, як в Харкові чоловіка двічі вдарив в живіт військовослужбовець ТЦК. Виявилось, що побитий – це вчитель історії, прав людини та захисту вітчизни з бронюванням від мобілізації. На сторінці Харківського обласного ТЦК та СП в фейсбуці повідомили, що призначили службове розслідування. 7 жовтня 25-го року Салтівський районний суд Харкова визнав винним у хуліганстві працівника ТЦК Сергія Воловика та призначив покарання у вигляді обмеження волі на три роки. Я зараз все правильно сказав?

МАРКІН С.О. Саме так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ваша оцінка цього випадку, які результати там службового розслідування, якщо вас з ними ознайомили, тому що це сталося ще коли ви не були очільником обласного ТЦК, як це стало можливим. І, до речі, це покарання на 3 роки, це пан Воловик потрапив до в'язниці чи це якесь інше покарання?

МАРКІН С.О. З вашого дозволу, добавлю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Будь ласка, да.

МАРКІН С.О. По питанню. За даним фактом було проведено службове розслідування, в ході якого було встановлено, що 11 травня 25-го року під час проведення заходів оповіщення групою оповіщення Слобідського ОРТЦК та СП в місті Харкові було зупинено громадянина Яковенка. Під час розмови помічником гранатометника взводу охорони, Воловик Сергій Володимирович, було нанесено громадянину декілька ударів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вибачаюся. Пан Воловик військовослужбовець, має статус військовослужбовця?

МАРКІН С.О. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А пан Воловик до цього приймав участь в бойових діях?

МАРКІН С.О. Так. Декілька ударів рукою в область живота, тим самим солдат Воловик порушив Статут Збройних Сил України та заплямував честь та гідність військовослужбовця. За результатами службового розслідування

солдата Воловика було притягнуто силою і владою обласного територіального центру до дисциплінарної відповідальності та накладено стягнення "сувора догана" поряд з тим, що було проведене кримінальне провадження правоохоронними органами, які... Отримав покарання у вигляді обмеження волі на 3 роки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Він зараз відбуває покарання?

МАРКІН С.О. Так... *(Не чути)* період мого спілкування з органами Національної поліції знаходився в слідчому ізоляторі.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Якісь ви... системні рішення по цій ситуації були прийняті в обласному РТЦК, в обласному ТЦК та СП, щоби не допустити це на майбутнє?

МАРКІН С.О. Значить, дуже багато системних рішень було прийнято і вищим органом військового управління, починаючи від Головнокомандувача і до обласного територіального центру комплектування. На постійній основі і згідно алгоритму, який був наведений для виконання Командуванням Сухопутних військ, на щоденній основі проводяться інструктажі старших груп зі всім особовим складом, який входить до складу їх, безпосередньо і особисто в обов'язковому порядку начальником районного територіального центру комплектування. Ланка контролю за даним заходом, вона покладена на їх заступників з психологічної підтримки персоналу. Це не просто слова, це, дійсно, ті дії, які на сьогоднішній день в першу чергу і мною взяті на контроль, і контролюються на протязі по декілька разів на день.

Стосовно контролю за роботою груп в напрямку застосування і використання бодікамер, а також наявності і постійного зберігання інформації з них, теж саме, здійснені відповідні заходи і кожна чергова зміна, і офіцерський склад, який контролює цей процес, вони здійснюють

інструктажі з особистими підписами щодо недопущень і проявів, не дай бог, агресії, проявів порушення ввічливості, порушення військової дисципліни або нанесення тілесних ушкоджень, або ще яких протиправних дій. На постійній основі здійснюються дані заходи, які я перерахував. І плюс вплив на ті чи інші дії. Ми просто маємо орієнтуватися, і я це прекрасно розумію, що людський фактор, він або не спрацьовує, або спрацьовує в самий незручний момент. Реагування моє знає кожен солдат в області стосовно забезпечення дисциплінарних впливів або інших впливів на ті чи інші негаразди, що будуть виникати з їхньої сторони.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. Ідемо далі, кейс номер чотири. Кейс номер чотири – це напад на адвоката в поліклініці. Ви знаєте про що я говорю? 19 червня 25-го року Національна поліція Харківської області почала розслідування через інцидент з адвокатом та працівниками ТЦК, які застосували силу, внаслідок чого адвокат отримав тілесні ушкодження. Адвокат під час надання правової допомоги клієнту в приміщенні поліклініки в індустріальному районі Харкова зіткнувся з невідомими особами, які представилися працівниками ТЦК, вони застосували до нього фізичну силу та відібрали у нього мобільний телефон. Внаслідок нападу адвокат отримав тілесні ушкодження, його доправили до лікарні та надали необхідне лікування. Я про цей кейс.

МАРКІН С.О. Так, мова йде про адвоката Кравченка С.М. 19.06 близько 9-ї години у приміщенні Міська поліклініка 18, де розташовується обласний об'єднаний центр мобілізації, на вулиці Миру, 11, стався конфлікт між стрільцем Берестинського РТЦК та СП солдатом Лавським та адвокатом Кравченком. Було проведено службове розслідування, в ході якого встановлено, що адвокат Кравченко прибув до об'єднаного обласного центру мобілізації, не представившись та не надавши ніяких документів, що засвідчують особу, намагався потрапити до приміщення (далі – ООМЦ).

ГОНЧАРЕНКО О.О. До приміщення поліклініки?

МАРКІН С.О. Там де розгорнутий обласний об'єднаний центр мобілізації. Це одне приміщення, має статус, укріплене, і видане розпорядження головою ОВА.

Проривався до обласного об'єднаного центру мобілізації. Коли до нього підійшли військовослужбовці, що несли чергування, він впав на підлогу і почав кричати, що він адвокат.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Сам впав на підлогу?

МАРКІН С.О. Да. ... і до нього збираються застосовувати фізичну силу. Даний факт було зафіксовано камерами спостереження, розташованих в приміщенні КНП "Міська клінічна лікарня 18" ООМЦ. В ході розслідування...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Факт того, що він сам впав на підлогу, зафіксовано камерами?

МАРКІН С.О. В ході розслідування було виявлено, що військовослужбовці РТЦК, які перебували на чергуванні в ООМЦ, протиправних дій та фізичного впливу не застосовували.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це в ході службового розслідування?

МАРКІН С.О. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну, все, тобто ніхто нічого не порушував, адвокат впав на підлогу сам, сам себе...

МАРКІН С.О. ... експертиза, все єсть. Відповідно розслідування теж *(Не чути)* правоохоронними органами.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Понятно.

Ви згодні з цими результатами службового розслідування, я правильно розумію?

МАРКІН С.О. Я не можу їх заперечити. Тим паче...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Окей, я тоді беру результати, це все розслідує Харківська...

Значить, за процесуальним керівництвом Харківської спеціалізованої прокуратури у сфері оборони, слідчим відділу поліції № 1 Харківського районного управління поліції №2, в *(Не чути)* Харківської області розслідується кримінальне провадження за ознаками кримінальних правопорушень частина перша статті 397.

Пані Юлія, частина перша статті 397, або по пам'яті, або може подивимося давайте ще раз.

Значить, встановлено 19 червня 2025 року в приміщенні... Я тепер зараз кажу, що встановлено правоохоронцями. В приміщенні КНП "Міська поліклініка № 18" військовослужбовець Берестинського РТЦК та СП Харківської області Лавський спричинив тілесні ушкодження середнього ступеню тяжкості адвокату Кравченку.

Тобто в той час, як ваше службове розслідування говорить, що він сам впав і сам себе вдарив, начебто це підтверджує камера. Чомусь Національна поліція говорить, що саме військовослужбовець Лавський спричинив тілесні ушкодження середнього ступеня тяжкості адвокату Кравченку, який надавав правову допомогу військовозобов'язаному Зав'ялову. До речі, стаття 397 втручання в діяльність захисника чи представника особи, Кримінальний

кодекс України. Да, тобто він прийшов безпосередньо виконувати свою роботу адвоката, захисника, а його, ще раз я вам це говорю, це не я сказав, я там не був, але поліція встановила, що його побили і побив військовослужбовець ТЦК і СП, який ви очолюєте, Харківської області, Лавський. Вжиті у кримінальному провадженні заходи: допитаний Кравченко, дав покази; проведено слідчий експеримент під відеозапис. Допитані свідки: клієнт адвоката Кравченка – військовозобов'язаний Зав'ялов та працівниця поліклініки Ткаченко, які підтвердили показання адвоката Кравченка. За участю потерпілого Кравченка проведено впізнання особи, і він впізнав Лавського. Проведений огляд відеозапису, той самий як тільки що ви сказали, що камери спостереження підтвердили, що адвокат сам впав і ударився об підлогу. Але поліція говорить, що огляд відеозапису з камери спостереження, яка знаходилась над дверима заднього входу приміщення КНП Міська поліклініка 18 підтверджено, що його били.

МАРКІН С.О. Пане Олексію, дозвольте дочитати.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Кравченка били. Ви не дочитали, а...

МАРКІН С.О. Я розумію ситуацію...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, я ж вас питав: ви, все? Ви сказали – да.

МАРКІН С.О. Не став перебивати. Вибачте.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозумів.

МАРКІН С.О. Відповідно до висновку судово-медичної експертизи за номером від 17 червня 2025 року Кравченко отримав тілесні ушкодження у вигляді закритої тупої травми лівого колінного суглоба, які не є

небезпечними для життя в момент заподіяння, проте спричинили тривалий розлад здоров'я понад 21 день та за цією ознакою відносяться до тілесних ушкоджень середнього ступеня тяжкості. 19 березня 2026 року за даним фактом старшим слідчим слідчого управління поліції номер 1 Харківського РУ було вручено повідомлення про підозру стрільцю взводу охорони Берестинського РТЦК та СП солдату Лавському Ярославу Олександровичу про те, що він підозрюється у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою статті 397, про яку тільки що і...

ГОНЧАРЕНКО О.О. І ще статті 128 Кримінального кодексу.

МАРКІН С.О. І 128-а.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так виходить ваше службове розслідування, хто його робив? Той, хто його робив, він зробив фейк?

МАРКІН С.О. Ні, то було до, воно йшло поряд. За лінією військового командування, коли проводяться слідчі дії по внесенню матеріалів в ЄРДР, проводиться поряд службове розслідування. Ми, на жаль, в камери, які знаходяться на території і являються...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Власністю.

МАРКІН С.О. Власністю клінічного центру... медичного центру, не маємо туди ніякого доступу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви тільки що сказали, що була камера, яка засвідчила, що адвокат впав сам і ударився об підлогу. Це була...

МАРКІН С.О. Зі слів солдат, скоріш за все, що там була камера і солдат хотів себе убезпечити про те, що він не винен. Але в ході вже проведення слідчих дій стало відомо, що так, дійсно, був факт.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Добре.

Ну, в мене буде питання, потім до нас ще підключиться ...*(Не чути)*. В мене тут одне питання. Всі ці події сталися 19 червня, а підозру Лавський отримав 19 березня, тобто на минулому тижні, тобто це зайняло майже рік, ну, і після того, як в тому числі наша ТСК запитала всю інформацію, запитала, направила запити відповідні і запросила представників. А так майже рік, при тому, що є свідки, є камера, тобто тут це не є якийсь суперскладний злочин. Тобто є свідки, є камера, є відеозапис як його побили, і все це зайняло рік майже.

Ви щось хотіли додати, пані Юлія? Будь ласка.

ЯЦИК Ю.Г. В мене є питання. Скажіть, будь ласка, тут важлива ще й кваліфікація правова: перешкоджання діяльності адвоката захисника. Вже дві ТСК ми точно розглядаємо питання, коли адвокати прибувають в ТЦК і СП для надання правової допомоги, і їх там або не пускають, перешкоджають, або от там завдають тілесних ушкоджень. Скільки таких справ відносно військовослужбовців у вашій області порушено прокуратурою? Це перше питання.

І друге питання. Чи мали випадки перешкоджання адвокатській діяльності, коли адвокат приходить на слідчі дії або в судові засідання, а йому там безпосередньо перед процесом або перед слідчими діями вручають повістку і забирають? Тим самим особу позбавляють захисту, права на захист і захисника у справі. Такі випадки у вас були?

МАРКІН С.О. Зрозумів ваше питання, пані Юлія. По другому питанню точно таких фактів мені невідомо, це однозначно. В мене начальник

юридичної служби приймає заходи в судах і в інших процесах, але заходи мобілізації там не відбуваються.

Стосовно першого питання. Я розумію, мову ви ведете про адвокатів, які здійснюють і надають безоплатну правову допомогу громадянам військовозобов'язаним.

ЯЦИК Ю.Г. Тут же не принципово, безоплатна чи ні. Якщо адвокат прибуває і в нього є ордер на представництво інтересів і на захист людини, ви зобов'язані його допустити.

МАРКІН С.О. Зобов'язаний його допустити. Я навіть розумію, з чим пов'язана відсутність майже на постійній основі адвокатів чоловічої статі, які прибувають представляти інтереси військовозобов'язаних, які проходять ВЛК або знаходяться в стінах РТЦК для складання протоколу про адмінправопорушення. Зачасту прибувають жінки-адвокати, до яких взагалі питань немає і питань стосовно допуску їх до громадянина те ж саме, не виникає.

Бувають деякі відповідні випадки, коли дійсно є дзвінок і телефонний дзвінок з гарячої лінії, на який необхідно і приходиться реагувати ментально. Тобто солдат чергової зміни, не зорієнтувавшись із ситуацією, прийняв на себе або намагаючись прийняти на себе рішення, не допускає. Але це вирішується все за п'ять буквально хвилин, і допуск відбувається.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви зобов'язані допускати адвокатів чоловічої статі, жіночої статі. Немає значення, якої вони статі, вони адвокати. Ви зобов'язані це робити. Будь ласка, в підвідомчому вам обласному ТЦК забезпечте, щоб це виконувалося. Це закон України, не моє побажання і не ваше, а це закон України і він має виконуватися всюди, навіть на території ТЦК та СП.

Там, до речі, в цьому контексті ще йшла мова про те, що в нього відібрали телефон. На жаль, це поодинокий випадок, коли ми чуємо про відібрані телефони. Що це за практика – відбирання телефонів, це що, грабіж?

МАРКІН С.О. Це не грабіж. Телефонний апарат відбирається, і то не відбирається, а проситься здати з метою забезпечення його належного зберігання і недопущення проведення зйомки на території об'єкту Міністерства оборони.

ГОНЧАРЕНКО О.О. В поліклініці? В даному випадку поліклініка.

МАРКІН С.О. Так.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Дивіться, ми чотири кейси поспіль, у нас є військовозобов'язаний, який добровільно приїхав в ТЦК, потім через декілька годин вистрибнув і помер, тобто вчинив самогубство. У нас є побитий ветеран, учасник бойових дій, у нас є побитий вчитель, тепер у нас побитий адвокат. Вам не здається, що тут є проблема?

МАРКІН С.О. Так. Мені прикро за дані випадки, і я всіма зусиллями, і методами, і способами намагаюсь це викоренити. Але є ситуації, я маленький приклад наведу, під час здійснення заходів оповіщення групою і перевіряючи документи у громадянина, який вже завідомо знаючи, що він заброньований, він входить і вступає у конфліктну ситуацію. Нічого не показуючи, не реагуючи на законну вимогу співробітника поліції, просто максимально провокуючи на якісь заходи або дії. Так, я згоден в цій ситуації має стовідсотково застосовуватись відеозйомка бодікамерами вона застосовувалась...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Знімайте і потім цих людей через закон, через поліцію, по закону притягайте до відповідальності.

МАРКІН С.О. Я веду до того, що не завжди в кожній ситуації, я вдячний за те, що запросили, що ми розглянули ці кейси, винні посадові особи територіальних центрів комплектування. Так, якщо немає доказів, доказової бази, це один напрямок, до цього ми будемо і намагатися, щоби, по-перше, зменшити і виключити взагалі факти неправомірних проявів зі сторони військовослужбовців та інших посадових осіб, і забезпечення чіткої фіксації всіх тих фактів, які відбуваються, а відбувається дуже багато.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Йдемо далі. Побиття біля метро "Левада". 9 вересня 2025 року поблизу станції метро "Левада" в Основ'янському районі відбулася бійка, де співробітники ТЦК побили чоловіка. Якщо дивитися відео, це соцмережа. В описі до відео стверджувалося, що співробітники ТЦК та поліцейські зупинили чоловіка, щоб перевірити облікові документи. Після того, як з'ясувалося, що той не має при собі документів, почали побиття, яке припинили перехожі. Поліція повідомила, що перевіряє інформацію.

Чи можете ви тут щось прокоментувати? 9 вересня 2025 року, станція метро "Левада".

МАРКІН С.О. Червня.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні, вересня 25-го року. Вересня 25-го року, станція метро "Левада".

Може у вас і в червні щось там було, так скажіть, що було в червні.

МАРКІН С.О. ЖД вокзал, може, Левада?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви не знаєте про цей випадок взагалі. У нас є відео, можемо за потребою його показати цього випадку. Ми все, що обирали, ми беремо або офіційні повідомлення, або те, що з відео.

МАРКІН С.О. Так, єсть. Є, пане Олексію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так, є, знайшли.

МАРКІН С.О. Групою оповіщення разом з представником Нацполу біля станції "Левада" було зупинено громадянина для встановлення особи та перевірки військово-облікових документів. Громадянин схопив руку солдата Бахмача та вкусив його за шию. Група оповіщення у відповідь на це дістала перцевий балончик і використала його. Після чого до групи оповіщення підійшов інший невідомий громадянин і почав завдавати тілесні ушкодження представникам групи оповіщення Салтівського РТЦК. Спроба приборкати двох громадян не вдалась. Проти двох громадян було використано перцевий балончик з метою припинення протиправних. дій.

Було проведено службове розслідування, в ході якого було встановлено, що під час здійснення заходів оповіщення на військовослужбовців зі складу групи під час перевірки військово-облікових документів було створено напад невідомим громадянином та нанесення... легких тілесних ушкоджень.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви стверджуєте, що був напад на групу оповіщення, правильно я розумію?

МАРКІН С.О. Зі сторони іншого громадянина, який був...

ГОНЧАРЕНКО О.О. З іншого. Цей громадянин... є кримінальна справа, щось відбувається, розслідування, затримано?

МАРКІН С.О. За даним фактом ні, нічого...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Нічого не відбувається. Тобто просто побилися, просто перцевий балончик, просто ще хтось підійшов. Просто такі будні. Просто підійшов хтось ще, почав битися, а все – нічого нема, справи нема, нічого нема, ніхто не затриманий. Так?

МАРКІН С.О. Не зафіксовано на відеокамеру, по-перше. Це раз. І інформація, яка була би доказом для внесення в ЄРДР, теж не надано.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Окей. Ідемо далі. 17 березня 2026 року, це вже от свіже, значить, співробітник ТЦК, заходи оповіщення, ну, тут нецензурна лайка. І там співробітник ТЦК кричить: "Порежу тебе, скотину", далі... Значить, ну, "порежу тебе" – це вже конкретно, це погроза вбивства, це Кримінальний кодекс, це не просто щось хтось комусь не сподобався. Чи є якесь розслідування тут службове? Є відео, якщо не в курсі цього, можу показати вам відео цього інциденту.

МАРКІН С.О. Це не те відео, де під'їжджає фургоні і з бокової двері просто лунає...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фургон?

МАРКІН С.О. Вигуки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Напевно, не знаю, там фургон присутній на цьому відео.

МАРКІН С.О. *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну, так фургон, це ж, я так розумію, що це фургон із співробітниками ТЦК. І звідти там кричать: "Я порежу тебе, скотину" ... і...

МАРКІН С.О. До жінки?

ГОНЧАРЕНКО О.О. До чоловіка там, там чоловік, там і жінка, там хто-завгодно є. Можемо подивитися це все, просто не хочеться навіть на це, знаєте, в ефір.

Чи є якесь службове розслідування? Я хочу зрозуміти, чи іде... Розумієте, що кожен цей кейс, от який ми зараз обговорюємо з вами, він врешті-решт носить характер... він впливає на відношення громадян України до людей у формі, до військових, це погано. Ми маємо не допускати їх. Тому ми зараз з вами обговорюємо. Оцей є кейс, хтось... Чи виявлено, хто це був в тому фургоні? Яке службове розслідування ведеться? Може, ви нам про це скажете?

МАРКІН С.О. Пане Олексію, я зараз по цьому факту нічого сказати не можу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло.

Так, окей. Ще один факт. Значить, ще один факт, який... Це відео. А от, до речі, відео, можемо показати.

(Трансляція відеозапису)

МАРКІН С.О. Це не співробітники ТЦК.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А хто це? Ви знаєте їх точно?

МАРКІН С.О. Особисто не знаю цього громадянина, ...*(Не чути)*
співробітник ТЦК.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А як ви його, ви впізнали його, чи як, по відео?

МАРКІН С.О. Ні, я розбирав цю ситуацію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А, так ви розбирали, так розкажіть нам, я ж це й питав. Да, хто тоді це виконував, це мобілізаційні заходи, це оповіщення, що там відбувається на відео? Якщо ви кажете, що розбирали, так розкажіть нам трішки про це.

МАРКІН С.О. З цього відео явно видно, що дані громадяни, вони знайомі, напевно. Ми розбирали це відео з представниками Головного управління Національної поліції. І скоріш за все, чому я не розпочинав навіть службового розслідування в стінах районного центру, тому як була підозра, що це... оскільки співробітника Національної поліції України.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто це якийсь битовий конфлікт?

МАРКІН С.О. Можливо, і так, чесно, пане Олексію...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я дуже прошу вас, будь ласка, все-таки завершити розслідування цього випадку і повідомити письмового ТСК, чим завершилося, які результати цього і для нас це важливо.

ЯЦИК Ю.Г. Якщо це поліцейські, то як ви відреагували, чи направили до очільника ГУ СБ, наприклад, матеріал перевірки про те, що якщо це поліцейські вчиняють такі дії.

МАРКІН С.О. Так, ми розмовляли на цю тему на нараді. І я гадаю, після завершення і на наступний день після тимчасової слідчої комісії ми обговоримо це питання знов. Я повідомлю письмово.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ще один кейс. 7 березня 26-го року, приблизно о 17-й годині начальник групи обліку офіцерів запасу Індустріальної ТЦК та СП міста Харкова (*нерозбірливо*), діючи за попередньою змовою з групою осіб з іншими співробітниками цього ж РТЦК та СП Лім, Молярчук, Трубчанінов, Бендес та Понеделко приїхали на автомобілі "Фольксваген Мультиван" за адресою місто Харків, вулиця Миру, будинок 14, та вибивши двері, проникли до квартири №83, де мешкає військовозобов'язаний Косенко. При цьому під час здійснення вищевказаних дій (*нерозбірливо*) здійснив не менше семи прицільних пострілів з вогнепальної зброї в Мамедова Расима (*нерозбірливо*), в результаті чого останній отримав вогнепальне проникаюче кульове поранення грудної клітини та був госпіталізований до КМП Міська клінічна багатoproфільна лікарня №17. Після цього вказані вище співробітники Індустріальної РТЦК та СП міста Харкова із застосуванням фізичного насильства, спричиняючи тілесні ушкодження у вигляді побоїв, вивели Косенка з кімнати та відвезли до Індустріальної РТЦК та СП місто Харків, за адресою: місто Харків, вулиця Косарева, 7.

8 березня у порядку статті 208 КПК України затримані: Лім, Понеделко, Молярчук, Трубчанінов та 9 березня Бендес і (*нерозбірливо*).

9 березня повідомлено про підозру за частиною другою статті 15, частини першої статті 115... статті 115, це замах на вбивство, ...вбивство. У даному випадку, слава богу, немає вбивства, але є замах на вбивство. Частини другої статті 146. Начальнику групи обліку офіцерів запасу Індустріального РТЦК та СП міста Харкова (*нерозбірливо*) та за частиною другою статті 146 Кримінального кодексу України Ліму, Молярчуку, Трубчанінову і Бендесу, Понеделку, а 10 березня (*нерозбірливо*) обрано запобіжний захід у виді тримання під вартою – (*нерозбірливо*), Ліму –

домашній арешт нічний, Молярчуку, Трубчанінову, Бендесу та Понеделку – застава. Що це за історія? Це що за Дикий Захід, що там було?

МАРКІН С.О. Це було вранці одної неділі, коли мене набрав начальник Головного управління поліції і сказав, поїхали. Ми прибули до Індустріального районного в місті ТЦК та СП і був виявлений... вже визначений факт. Ну, поки що він був у вигляді підозрілих, підозрюваних. Але після того, як заходи щодо пошуку цього майора (*нерозбірливо*) до успіхів не привели, вже від решти військовослужбовців стало відомо так, що під керівництвом майора (*нерозбірливо*) було здійснено напередодні в суботу після вживання алкогольних напоїв в стінах районного територіального центру, що сталося внаслідок особистої недисциплінованості і безконтрольності начальника РТЦК. Простими словами я зараз передаю: поїхали, навчу вас, як треба проводити заходи оповіщення. Бере з собою водія автотранспортного засобу і одного військовослужбовця територіального центру, і двох військовослужбовців, це військовослужбовці-рекрутери з двох різних військових частин, і убувають убувають за адресою, яку ви вище назвали. Прибувши туди...

ГОНЧАРЕНКО О.О. А чого саме на цю адресу?

МАРКІН С.О. Попередньо встановлено слідством, що за цією адресою проживали громадяни, які торгують наркотичними засобами або у них є на руках на місці наркотичні засоби, або є відповідні кошти, якими вони хотіли скористатися відповідно. Пістолети 9-го калібру, пістолети 9-го калібру...

ГОНЧАРЕНКО О.О. В кого пістолети 9-го калібру?

МАРКІН С.О. Значить, зброя військовослужбовців територіального центру, вона вся знаходилася в штатних місцях, в кімнаті зберігання зброї, це

були пістолети військовослужбовців-рекрутерів, це слідством було встановлено.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто військовослужбовці-рекрутери, вибачте, я тут не буду читати, але звучить вже як рішення... як рекетири тут в даному випадку, бо вони зі зброєю приїхали, і з пістолетів 9-го калібру, 9 міліметрів, стріляли?

МАРКІН С.О. Да, це вже було в стінах цього гуртожитку.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто це в гуртожитку. Приїхали в гуртожиток і стріляли?

МАРКІН С.О. Пістолети попередньо були трофейними. Один був пістолет у одного військовослужбовця, другий в іншого. І вони з ними носилися як...

_____. Не обліковані в Нацполі?

МАРКІН С.О. Де?

_____. В Нацполі. Ну, трофейні...

МАРКІН С.О. Попередньо не обліковані.

_____. *(Не чути)*

МАРКІН С.О. Не скажу.

Але факт стався. Слідством було доказано, що *(нерозбірливо)* зброю цю застосовував, але в хаотичному порядку, кулі літали і вверх, і вниз, і коли...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це Матриця просто якась.

МАРКІН С.О. Пан Олексій, у мене була та сама думка як і у вас зараз, в неділю того ранку. Але слідство пройшло, відповідні заходи кримінального впливу на винних військовослужбовців проведені. Кожен з них понесе, і вже кожен з тих, хто не проконтролював дії за своїм підлеглим особовим складом, понесуть відповідну відповідальність. Тут питання так.

_____. А ці особи перебували в розшуку?

МАРКІН С.О. Які?

_____. Постраждали.

МАРКІН С.О. Постраждали, один перебував у розшуку, так, це був другий... Значить, один з них отримав кульове поранення в грудну...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Мамедов Расим *(нерозбірливо)*.

МАРКІН С.О. Да, Мамедов отримав поранення.

_____. ... *(Не чути)* України цей Мамедов?

ГОНЧАРЕНКО О.О. *(Не чути)*

МАРКІН С.О. Так, так. Отримав поранення у грудну клітину і в руку. Був доставлений, госпіталізований до лікарні, стан задовільний, слава богу.

Другий в розшуку...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Косенко.

МАРКІН С.О. Косенко. В розшуку не перебував, але підлягав призову. Тобто два статуси військовозобов'язаних ... *(Не чути)* на сьогоднішній день бути.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І де зараз Косенко? Ну, Мамедов в лікарні, понятно, лікується. А Косенко?

МАРКІН С.О. Банально чути, втік з території РТЦК після його доставки туди.

_____. Він же потерпілий. Ви його мобілізувати вирішили?

ГОНЧАРЕНКО О.О. А це ж які районний РТЦК це був?

МАРКІН С.О. Індустріальний.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Індустріальний. І що зараз з керівником цього РТЦК? Він вже звільнений?

МАРКІН С.О. Ні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ні. Тобто він продовжує працювати.

МАРКІН С.О. Він поніс дисциплінарне покарання владою командувача військ ... *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. У вигляді?

МАРКІН С.О. Суворої догани.

_____. А оці рекрутери, вони були у відрядженні до РТЦК?

МАРКІН С.О. Да, в них було відрядження.

_____. Офіційне?

МАРКІН С.О. Да, да. По листах відрядження для відбору військовослужбовців, так як їхні частини виконують завдання на ЛБЗ.

_____. Рекрутери ж не залучаються до ... *(Не чути)* ?

МАРКІН С.О. До мобзаходів – ні, але ж вони залучаються до відбору громадян, які вже пройшли військово-лікарську комісію в стінах РТЦК.

_____. Я ж кажу, то чого вони туди поїхали?

МАРКІН С.О. Вони в складі рекрутингових груп відряджаються від тих чи інших військових частин в ту чи іншу область.

_____. Я розумію, але працювати в ТЦК, а не в закладах оповіщення чи в мобілізаційних закладах.

МАРКІН С.О. Тут повпливала сама недисциплінованість і вживання спиртних напоїв.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ну, я просто теж... Давайте, я підведу зараз ризику. Я, ну, чесно кажучи, це такі як би шокуючі речі. Тобто взяли, група військовослужбовців взяла трофейну зброю, поїхала в якийсь гуртожиток.

Чому туди, ми достеменно не знаємо. Потому що, як ви сказали, знають, що там є у когось грошові кошти на придбання чогось. Там вони одного забрали, в інших стріляли, одного поранили. Все це відбувається в Україні, це військовослужбовці. Це що? Насправді, це що? Це якісь речі, які це не голлівудський бойовик, це просто якісь реалії життя в місті Харкові. Просто виїжджають, бандитизм якийсь, стрільба. Це жах, це просто жах.

_____ . *(Не чути)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Конечно, всім пред'явлені підозри. І замах на вбивство, і вже один *(нерозбірливо)*, це майор. Це майор. Це офіцер. І він же ще й начальник групи обліку офіцерів запасу. Правильно я називаю? А що це таке – група обліку? Тобто він відповідає в РТЦК саме за офіцерів запасу?

МАРКІН С.О. За їх облік.

ГОНЧАРЕНКО О.О. І він оце все вчинив, майор наш.

Добре. Я думаю, що, в принципі, можна підводити підсумки. Я хочу вам одне поставити питання. Що ви як керівник безпосередньо зараз робите, щоб оце все жахіття, яке ми тільки що зараз пройшлись, щоб воно ніколи не повторилося?

МАРКІН С.О. Поряд з основним завданням, яке зараз покладено на територіальні центри комплектування, це проведення заходів мобілізації людських і транспортних ресурсів для задоволення доукомплектування військ і сил. Я зважаю і повністю розумію ту складність ситуації, яка сталася по відношенню і по зниженню, по-перше, довіри до територіальних центрів комплектування. Це раз. І друге. Сама дисципліна військовослужбовців, які перебувають і проходять службу у даних структурних підрозділах. Також я

не хочу відійти від дій нашого ворога стосовно викривлення ситуації. Тому дуже добре, що є змога збиратись в цій залі...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Звичайно, абсолютно офіційно, публічно, відкрито.

МАРКІН С.О. І розбирати дані процеси.

Зі своєї сторони, не так багато і не так довго знаходячись на цій посаді, але зрозумівши ті всі ризики і ті всі проблемні питання, які на сьогоднішній день маємо і можемо ще мати, я кожен день здійснюю моніторинг, а також попередження шляхом, по-перше. проведення роботи з начальником районних територіальних центрів. Тому що в більшій ступені все залежить від голови, в яку сторону вона буде повертати і які дії або бездіяльність вона буде створювати, те воно і буде відбуватися. Постійні проведення відеоконференцнарад з начальниками РТЦК вони призводять до того, що кожен, навіть якщо забуває той чи інший пункт завдання, який на щоденній основі ставиться, він його згадує.

Проводять також свою роботу і не зменшує участі в цих процесах представників психологічної підтримки персоналу. Якби не мінялось звучання слова "замполіт", але його (*Не чути*) на сьогоднішній день відіграє дуже важливу роль. Одному мені з цими процесами не впоратися, це однозначно.

І хотілось би, звісно, поряд з тими всіма задачами, обов'язками і заходами, і мірами, які ми на сьогоднішній день будемо проводити, хотілось би звернутися і до громадян стосовно розуміння ситуації, стосовно добровічливості і доброчесності до того періоду часу, який ми зараз переживаємо. Не хотілось би, щоб та обстановка, яка і так накалена до грани, була накалена ще більше за участі співробітників або військовослужбовців територіальних центрів, які виконують завдання, які на них покладені.

І виконуючи ці задачі на щоденній основі, знаючи і розуміючи на території Харківської області, скільки знаходиться військових частин, що виконують завдання на лінії бойового зіткнення, я думаю, багато хто знає, і я не буду виговорювати їх кількість. І щоденно я бачу бажання, а також спроможність командира підрозділу, командира військової частини поповнити свої підрозділи громадянами, військовослужбовцями, які могли б далі продовжувати виконувати задачі щодо відсічі агресії зі сторони противника.

Тому всі заходи, однозначно, які будуть на сьогодні спрямовані для виконання загальнодержавного обов'язку, будуть, по-перше, спрямовані на людське відношення до громадян і мінімізацію дискредитації Збройних Сил. Тому що військовослужбовці Збройних Сил на сьогодні, вони є і в рядах бойових військових частин, і в частинах, які забезпечують виконання завдань. Так, дійсно, військовослужбовці Збройних Сил – це військовослужбовці територіальних центрів комплектування. З недоліками будемо боротися, впораємося, зважаю на те, що цей захід не вдасться ворогу нам припинити або зірвати.

Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Ви згадували бодікамери, я підняв цифри, Харківський обласний ТЦК закупив 114 відеопристроїв на 617 тисяч гривень, це менше ніж Запоріжжя та Миколаїв. Харківська область прифронтова, найбільша за площею, дуже багато, на жаль, кількість інцидентів проблемних, як ми тільки що проговорили, і очевидно, що навіть Харківська область сьогодні по кількості населення суттєво більша Запорізької, я маю на увазі контрольовану територію. А чого у вас камер менше, ніж в інших?

МАРКІН С.О. 128 бодікамер забезпечує нам... У вас інформація – 113?

ГОНЧАРЕНКО О.О. 114 в мене, що закупили 114 на 617 тисяч гривень, в мене така інформація.

МАРКІН С.О. Це за останні дві закупки щодо виділення грошових коштів із субвенції міського і обласного бюджету. А відповідна кількість бодікамер, вона у нас уже була, тобто це нове поповнення. І плюс до цієї суми і кількості бодікамер залучені ще і джерела отримання інформації з цих бодікамер. Це тільки поповнення, це не ціль, це не повна їх кількість.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. Пані Юлія, що у вас?

ЯЦИК Ю.Г. Я хотіла, підсумовуючи, от ви сказали про заходи, почніть з себе, почніть з внутрішньої системи. Я вже про корупцію мовчу, я думаю, що Стоцький Владислав, герой України, який озвучував розцінки, він чітко там зазначив, це поголовна історія по всій Україні про те, скільки коштує відкупитися і з якого місця. Тому, на жаль, ці ганебні історії, вони працюють точно не на користь мобілізаційних заходів, бо спроможні можуть відкупитися, а якісь там з села, з яких просто там останні копійки скрібають, їх мобілізують ще й трапляються такі заходи. Тож почніть з реєстру "Оберіг", там, де в ручному режимі вносяться люди, типу, підстави є для відстрочки по дітях, по інших підставах, не маючи по факту таких документів про те, що у людини дійсно є троє дітей і вона має підстави на відстрочку. Це непоодинокі історія, це не конкретно щодо Харкова, це щодо всієї України.

Займіться питаннями допуску адвокатів, бо завтра ви опинитесь фігурантами в ЄСПЛ, в Європейському...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Суді з прав людини.

ЯЦИК Ю.Г. ...суді з прав людини, да, з позовом до держави України в особі, да, і будете відшкодовувати гроші на користь тих потерпілих адвокатів

у таких справах. Бо це доступ до правосуддя і доступ особи до права на захист, – це непорушні права, це дуже важливо.

Тому звертаючи увагу саме на дотримання прав людини і під час мобілізації, поспілкуйтеся з військовим. Коли людину отак силоміць б'ють там і вона стрибає з вікна, щоб поламати собі, самокаліцтво вчинити, щоб не служити, так, то краще розвивайте, дійсно, спільно з бригадами рекрутинг і змінюйте підходи.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тільки не так, як в цьому випадку.

ЯЦИК Ю.Г. Ну, звичайно, не так, да. Не так, да, тут я з вами згодна.

Я спілкувалася нещодавно з Третьою штурмовою, то вони просто пишаються тим, що вони там служать. А інші, наприклад, є бригади, де їх стирають, ну, ми розуміємо причину.

Тому тут потрібні, мобілізаційні заходи потрібні, повинні ґрунтуватися на мотивації, а не на страху, на переляку і супротиву працівникам ТЦК та СП. Будь ласка, є там наказ коменданта про те, що проводяться мобілізаційні заходи, жодних балаклав, жодних оцих...

ГОНЧАРЕНКО О.О. До речі, балаклави у вас використовуються?

МАРКІН С.О. Були заміщені, поставлена задача щодо викорінення цих ситуацій. Но більше там не балаклави, а ці зимові шапки, зимові...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шарф-труба? А можете їм якось усім довести, що не треба називати балаклаву шарфом-трубою, або навпаки не треба використовувати шарф-трубу як балаклаву. Можна і сукню в якийсь... *(Не чути)* використати як балаклаву, це ж не проблема, а просто не треба закривати своє обличчя, от і все, нічим.

ЯЦИК Ю.Г. Просто мова про дотримання права людини на те, щоб вона хоча б розуміла, що відбувається. Є наказ коменданта, проводяться тут мобілізаційні заходи чи заходи оповіщення. Є такий-то склад цієї групи, надайте їм для ознайомлення, пред'явіть посвідчення, зніміть ці балаклави, включіть бодікамеру і не буде таких питань, і у людини не буде одразу супротиву до вас. Бо коли дійсно вискакують з автобуса, затягують, б'ють там, то інші йдуть на допомогу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам. У нас ще... нас довго чекав перший заступник голови прокуратури... Зараз я. Перший заступник керівника Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Східного регіону. Він до нас доєднується онлайн-зв'язком. Чи є він на зв'язку?

ЗАХОДИЛО Є.М. Доброго вечора.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Пане Євгене, вітаю вас. Ми вас чуємо і бачимо. Дякую вам, що в пізній час до нас доєднуєтесь. Ми не будемо довго займати ваш час, ми вже доволі так детально розібрали конкретні кейси. І дякуємо вам за надану інформацію.

Я хочу задати вам питання більш загального такого характеру. А саме, я от з тієї інформації, яку ви надали, ми бачимо кількість випадків там проблемних, і одні з них є справи про корупцію в РТЦК... в ТЦК, СП. На жаль, ми знаємо з вами, що корупція теж має місце, і, на жаль, є такі справи, і, на жаль, їх багато таких повідомлень від громадян. Але от я дивлюся на результати вже безпосередньо реагування, і тут в мене виникають питання, і я б хотів вас як прокурора тут почути, можливо, що ми можемо зробити як народні депутати для того, щоб десь змінити законодавство, десь посилити відповідальність. Тому що я дивлюся безпосередньо про вже вироки. Значить, є чотири вироки, якщо я не помиляюся, за корупцію по ТЦК по Харківській області.

Впродовж 2022-2025 років судами Харківської області винесено три вироки. Три вироки. Всього три вироки. Один з них – штраф 34 тисячі гривень. Це ми чуємо розцінки, які звучать, на жаль, в тих ТЦК і СП, ті, хто, на жаль, займаються корупцією, на це 34 тисячі гривень для них це, вибачте, як кажуть, семечки.

Ще один вирок, Новобаварський районний суд міста Харкова – штраф 68 тисяч гривень та 51 тисяча гривень. Знову штрафи все. І третій вирок, Шевченківський районний суд міста Харкова, військовослужбовці Київського РТЦК та СП – штраф 85 тисяч гривень. Тобто три вироки і три штрафи.

Як так виходить і чи вважаєте ви це достатнім покаранням, щоб попередити корупцію безпосередньо в ТЦК і СП. Я розумію, що ви не є суддею і це рішення судів, але що може бути зроблено нами, вами, всіма нами разом, щоб посилити відповідальність і не допускати корупцію?

ЗАХОДИЛО Є.М. Шановний голово, шановні народні депутати, запрошені! Дякую за запитання.

Я хотів би зазначити наступне. Тут потрібно розуміти, що ті вироки, які ви зазначили, що вони обрані і визначені судом в межах відповідної санкції Кримінального кодексу України. І відповідно коли вони вже набрали законної сили, говорити про якусь невідповідність, я думаю, що не зовсім буде коректно.

Але я хочу сказати, що в нас є випадки засудження до реальної міри покарання. Зокрема, в нас, для прикладу, в п'ятому місяці 2025 року, 19.05, військовослужбовця Слобідського РТЦК та СП визнано винним за частиною третьою 368-ю, це отримання неправомірної вигоди, та частиною третьою 369-ю зі значком 2, це зловживання впливом. І було судом підтримано позицію прокурора і особу засуджено до 5 років позбавлення волі з позбавленням права обіймати певні посади, пов'язані з військово-обліковими документами на 3 роки. Цей вирок набрав законної сили. Тобто по кожному

випадку у нас насправді значна частина є в судах, це проблеми тут можуть бути як і завантаженість суду, так і можливість дослідження всіх обставин кримінального провадження, тому деякі з них проводяться слухання по кілька років. І це не є якась проблема окремого регіону, а це, мабуть, проблема загальнодержавна.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це точно проблема системна, я тому і кажу, що якщо у вас є бачення як прокурорів, що може бути змінено в законодавстві для того, щоби пришвидшити розгляд цих справ, для того щоб посилити покарання за корупцію. Бо ми ж з вами розуміємо, що покарання 34, 68, 50 тисяч гривень штрафу – це не покарання в корупційних справах, це просто мелочь, яка на здачу вони роздають в цих питаннях. Тому це ніяк не досягне цілі превенції подібних ситуацій. Тому ми абсолютно відкриті до ваших пропозицій і готові далі виходити з законодавчими ініціативами щодо виправлення цієї ситуації.

Також ...

ЗАХОДИЛО Є.М. Олексій Олексійович, якщо дозволите ще.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да.

ЗАХОДИЛО Є.М. Я хотів би зазначити, що оці випадки, які ви вказали, ще враховано було судом, що особа надалі пішла служити у Збройні Сили України і виконує відповідні бойові завдання захисту держави.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто у них ... *(Не чути)* простими словами.

ЗАХОДИЛО Є.М. Так. Простими словами, так. Тобто це не те, що вони оплатили штраф і виключені з військового обов'язку і собі займаються своїми справами. Це такий підхід, щоб, коли людина бажає самотійно

служити, виправитися, скажімо так, і служити державі, громадянам, то в таких випадках в межах, повторююся, санкції і статті надається відповідна міра покарання, але поряд з тим це не є як покарання, але це є форма, яка пом'якшує відповідальність цієї особи.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Зрозуміло. Далі в нас до вас прохання і доручення. Ми дивимося на вашу статистику, в 61 кримінальному провадженні досудове розслідування триває. Тобто якщо взяти кількість, ви нам дали, впродовж 2025-2026 років за процесуального керівництва прокурорів Харківської спеціалізованої прокуратури у сфері оборони розпочато 110 кримінальних проваджень про кримінальні правопорушення, вчинені службовими особами територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки Харківської області. З них 8 кримінальних проваджень розслідували слідчі ДБР, решту 102 – Національна поліція. З них в 19 кримінальних провадженнях військовослужбовцям територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки повідомлено про підозру, там в тому числі за фактами позбавлення волі, спричинення громадянам тілесних ушкоджень і так далі, в 40 кримінальних провадженнях слідчими прийняті рішення про їхнє закриття з відсутністю складу кримінального правопорушення, теж зрозуміле рішення.

А от 61 кримінальне провадження – досудове розслідування триває. От ми просто побачили по прикладу історії з побиттям адвоката, де факт відбувся в червні, а підозра вручена особі, яка здійснила побиття, в березні. Це довго, 9 місяців, при тому, що там і свідки, і камери, і все.

Тому хочемо попросити вас і доручити вам здійснити заходи можливі для того, щоб пришвидшити розслідування цих кримінальних проваджень, пришвидшити прийняття рішення про повідомлення про підозру, і пришвидшити передання всього цього до судів, тому що в суспільства є великий запит на справедливість і саме на рішення судів, бо сам факт відкриття кримінального провадження, ну, воно мало... для людей це поки ніщо. А коли ми говоримо про вироки, про те, що винні в тому чи іншому

злочині отримали реальний вирок, то це вже набагато серйозніше і для суспільства, і для превенції, тобто для попередження подібних злочинів на майбутнє. Тому це, на нашу думку, є дуже важливим.

ЗАХОДИЛО Є.М. Олексію Олексійовичу, я з цього приводу хочу зазначити наступне. Частина проваджень, які є в залишку, наприклад, ви акцентуєте на корупції, це частина з них пов'язані теж з фактами документування, викриття ганебних випадків корупції. Не завжди воно все проходить, скажімо так, відразу чи в межах якогось місяця чи тижня. Бувають випадки коли цей факт документується, встановлюється і реалізовується протягом кількох днів, а є такі факти, що потрібне документування і більше року, коли розкривається відповідна системна робота, коли документуються певні схеми, які набули, скажімо, такого масового факту. Відповідно там працюється, як із заявниками, так... Складний процес. Тобто я говорю про те, що все в залежності від того, які кримінальні провадження, якої складності, який фігурант, яка особа, яка вчиняє можливі протиправні дії. Це одне питання.

Друге питання. Розслідування проводять органи... 90 відсотків цих проваджень це здійснюється органами Національної поліції. Тут повинен зазначити, що прокурор повинен діяти в межах своїх повноважень, так відповідно це і форма надання письмової вказівки, що нами використовується практично в більшості кримінальних проваджень, які є випадки щодо затягування, необґрунтовані порушення розумних строків, то відповідно прокурор реагує таким чином.

Ще хочу зазначити по цьому. Ви вказали, там, де оголошена підозра за фактом спричинення тілесних ушкоджень адвокату, ну, це, скажімо так, оцінка дій проводилась слідчим і оцінювалися всі обставини кримінального провадження. Серед основних, скажімо, доказів є відповідні експертизи. Це експертиза, яка підтверджує слідчий експеримент особи, тобто механізм, локалізація, ...*(Не чути)* чи відповідні покази потерпілого підтверджуються

наявними тілесними ушкодженнями і таке інше. Ці експертизи теж не виконуються в межах місяця. Це, як правило, знову ж таки через завантаженість експертних установ, вона триває... доволі часу триває.

По цьому кримінальному провадженню як самим же апаратом і прокуратурою вживались відповідні заходи, воно було і предметом обговорення на оперативних нарадах. І відповідно щодо необхідності яких проведення слідчих процесуальних дій прокурором давалися вказівки. Після їх виконання слідчим було прийнято рішення про повідомлення про підозру, з яким погодився прокурор. Тобто якісь затягування по крайній мірі з боку органів прокуратури я не вбачаю.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Добре. І ми не стверджували, і не звинувачували вас у затягуванні, але ми побачили, 9 місяців, це довгий час. Тому ви здійснюєте процесуальний контроль, процесуальне керівництво цими питаннями, тому якраз у нас до вас прохання за можливості це все пришвидшувати, щоб все це рухалося і рухалося активно.

Дякую вам за надану інформацію ТСК...

ЗАХОДИЛО Є.М. Я ще одну ремарочку.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Да.

ЗАХОДИЛО Є.М. Ще одну ремарочку, щоб ви розуміли, ви зазначили це, що стосується працівників ТЦК у нас в залишку 60 проваджень, а щоб ви розуміли в загальному, так, у нас у провадженні станом на зараз 188 тисяч 116 проваджень. Для розуміння.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ще раз, 180...?

ЗАХОДИЛО Є.М. 188 тисяч 16 кримінальних проваджень.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це тільки у вашій прокуратурі?

ЗАХОДИЛО Є.М. Так. Це, що стосується Спеціалізованої прокуратури сфери оборони Східного регіону. У нас у сфері... входить у неї сім прокуратур гарнізонів. Якщо по областях, це Харківська, Луганська, Дніпропетровська, Запорізька і...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Які області, можете ще раз повторити, будь ласка.

ЗАХОДИЛО Є.М. Скільки областей входить?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Назвати скільки і назвати ці області.

ЗАХОДИЛО Є.М. Харківська, далі Луганська, Донецька, Дніпропетровська і Запорізька. П'ять областей.

ГОНЧАРЕНКО О.О. 188 тисяч. Я так розумію, це входять справи по СЗЧ?

ЗАХОДИЛО Є.М. В тому числі. Скажімо, значна частина, я так скажу, пов'язана із СЗЧ.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А скільки у вас співробітників сумарно в східній Спеціалізованій прокуратурі?

ЗАХОДИЛО Є.М. Ми аналізували навантаження, то навантаження 2 тисячі 200 на одного прокурора.

ГОНЧАРЕНКО О.О. 1 тисяча 200 кримінальний проваджень.

ЗАХОДИЛО Є.М. 2 тисячі 200 в середньому навантаження

ГОНЧАРЕНКО О.О. 2 тисячі 200?

ЗАХОДИЛО Є.М. Да, на одного прокурора.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тобто у вас 90 прокурорів більш-менш, грубо кажучи.

ЗАХОДИЛО Є.М. Так. Грубо кажучи, да.

ГОНЧАРЕНКО О.О. 2 тисячі 200 кримінальних проваджень на одного прокурора. Це шокуюча цифра. Це, звичайно, цифра якась нереальна.

І які ви бачите системні, тобто системні кроки, вибачте, як розгрібати це? Я маю ще раз на увазі, коли вам ставлю це питання, я розумію, збільшити кількість прокурорів, а я маю на увазі з законодавчої точки зору, чи можемо ми щось зробити?

ЯЦИК Ю.Г. ...військова поліція, окремо військова прокуратура не як спеціалізована, окремі суди. Скільки у вас відсотків СЗЧ в загальному обсязі справ, десь 75-80?

ЗАХОДИЛО Є.М. Десь близько 80. До 80, скажімо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Це цифра шокуюча, звичайно.

Я ще раз дякую вам за співпрацю і дякую вам за надані ТСК матеріали. Надані вчасно, надані якісно, і це важливо. І якщо у вас будуть пропозиції щодо законодавчих якихось кроків, де ми можемо допомогти, то, будь ласка, звертайтеся, і ми завжди готові почути вас. Дякую вам.

ЗАХОДИЛО Є.М. Дякую. І дякую за таку можливість.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую вам, пане Євгене. Дякую всім запрошеним. Дякую пану Сергію, дякую пану Мустафі і дякую пану Євгену.

І я оголошую перерву в засіданні до 14 години 27 березня 2026 року, коли ми в цьому залі продовжимо нашу роботу. Дякую всім.